

Wakita ya t̃̀bikioru ana ndam Hebri ni Ere ye ti m̃̀d̃̀mki ka wakita ya t̃̀bikioru ana ndam Hebri ni

Maslaɗa ya ti àb̃̀ki wakita hini ni àd̃̀fay slimi gayaɗ ndo. Mis ndahaɗ t̃̀d̃̀m bi Pol, ay àb̃̀ki ma akada ga Pol ya àb̃̀ki ni ndo. Ku tamal nahkay ñ̀ngu ni nday ya ti àsl̃̀rikaboru wakita ana tay ni t̃̀s̃̀ra naɗ a (13.18), naɗ day às̃̀ra Timote bay ya ti t̃̀grakabu t̃̀wi akaba Pol na (13.23).

Wakita hini ànj̃̀ki akada wakita ya t̃̀sl̃̀rikaboru ana mis ni do : anj̃̀ki ti akada ga zlam ya t̃̀cahi ana mis ni. Si gwar ka mandav gani day kwa ti m̃̀di ah̃̀r ana pakama ya t̃̀b̃̀ki akada ga wakita ya t̃̀sl̃̀rikaboru ana mis ni (13). Bi t̃̀cahi zlam ana mis, m̃̀k t̃̀b̃̀ki ka wakita ga m̃̀sl̃̀rikaboru ana mis ndahaɗ.

T̃̀sl̃̀rikaboru ti ana ndam Hebri ndahaɗ, ndam Zude ya t̃̀g̃̀skabá Yezu a ni. Tawayay t̃̀d̃̀fiki ana tay Yezu ti g̃̀d̃̀kani àtam m̃̀sl̃̀r ge Melefit (1), àtam M̃̀wiz (3 ; 4.1-13), àtam ndam maɗgalabakabu mis akaba Melefit ni d̃̀k (4.14-16 ; 5 ; 6 ; 7). Yezu day àɗgalabakabá leli akaba Melefit a, ay t̃̀wi gayaɗ ya àgray ni àtam t̃̀wi ga nday ndahaɗ ni simiteni : nday ti ah̃̀r àd̃̀m t̃̀h̃̀ngri eri k̃̀lavad, ay Yezu ti àgray sak b̃̀laɗ, èslia h̃̀ya (8 ; 9 ; 10). Ka sarta ya ti t̃̀b̃̀ki wakita hini ni ti ndam maɗgalabakabu mis akaba Melefit ni t̃̀bu t̃̀s̃̀liɗi zlam ana Melefit a Zeruzalem, t̃̀mbr̃̀ɗ ndo (10.11) ; t̃̀mbr̃̀ɗ ti ka ya ti ndam Rom t̃̀mbedkaba ahay g̃̀d̃̀kani ge Melefit a, ke vi 70 ga sarta geli ni.

Gwar ka mandav ga wakita gayaɗ ni maslaɗa ya àb̃̀ki ni àvi nj̃̀da ana mis, àhi ana tay ku tamal t̃̀cakay daliya

nəŋgu ni tàmbrəŋ məfəki ahar gatay ka Yezu ba. Àzay mazavu ga ndam ge Melefit ya tɛdɛmki ma a Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni, àdɛm tàmbrəŋ məfəki ahàr gatay ke Melefit ndo (11) ; àdɛm ge Melefit ya atraɓ ndam gayan ni àdafaki awayay tay (12.1-12). Ay sak kay a huɗ ga wakita gayan ni bu maslaŋa gani àziaba azay slimi ana mis a, àhi ana tay si tîci lala, tɛgəskabu ma ge Melefit kwa ; do ni ti bi atəŋgət sulum ge Melefit ya awayay agri ana tay ni do (2.1-4 ; 3.7-19 ; 5.11-6.12 ; 10.19-39).

Ahàr àdɛm məfəki ahàr ka Yezu, mêmbrəŋ zlam ndahaŋ dɛk. Adàba Yezu ti àtam zlam ndahaŋ dɛk : maslaŋa ya èpia Yezu a ni ti, èpia Melefit a àndava (1.1-4).

Wur ge Melefit ti naŋ gɛɗakani

¹ Ahaslani ti Melefit àhia ma ana ata bəŋ geli a sak kay, tɛhəŋgri ma gani ana mis ti ndam mahəŋgaray *pakama gayan ni. Tɛhəŋgri ma ana tay ti àna divi gərgəri kay. ² Ay nihi ka sarta ga mandav ga mələŋ ti Melefit àhia ma ana leli a, àhəŋgri ana leli ti Wur gayan. Ka ya ti Melefit àgraya zlam a dɛk ni ti, àgraya ti àna njɛɗa ga Wur gayan ni. Melefit àfiyu naŋ a bay vu, nahkay aməgur zlam dɛk ɗaya. ³ Melefit ti naŋ gɛɗakani dal-dal, asladay mələŋ akada ga fat ni : tamal kipia Wur gayan na ti kipia masladani ge Melefit na ; ere ye ti Melefit naŋ àbu àna naŋ ni dɛk ti Wur ni day naŋ àbu àna naŋ. Pakama ga Wur ya àdɛm ni dɛk ti àna njɛɗa dal-dal, akay mələŋ dɛk àna njɛɗa gani nani akada ge medikedik ya akay ahay ni. Àslamali divi ana Melefit ga məmbərfəŋa zlam magudarani ge mis a dɛk. Àra àslamala ti òru ànjəhad a huɗ melefit bu kà ahar ga daf ge Melefit Bay ya agur zlam dɛk ni, a mələŋ ga gɛɗakani bu.

Wur ge Melefit ti naŋ gɛɗakani àtam məslər ge Melefit

⁴ Melefit àzalay naŋ Wur gayaŋ ni ti, àwayay àdáfiki ana leli Wur gayaŋ ni gəđakani dal-dal, àtam *məslər ge Melefit ni. Wur ga bay ti naŋ gəđakani àtam məslər gayaŋ do waw ?

⁵ Melefit àhi ana Wur gayaŋ nahkay hi :

« Nak ti wur goro, kani ti nawayay ti mis tāsər nu buk.* »

Ma gani nani ti Melefit àhi ana way e kidiŋ ga *məslər gayaŋ ni bu nahkay way ? Àbi ! Àdəm keti :

« Kama kama ti mis atəsər nu bəjani, naŋ day wur goro.† »

Ma gani nani ti àdəmki ka məslər gayaŋ weley ? Àbi !

⁶ Nahkay day, ka ya ti Melefit àslərbiyu Wur gayaŋ bəlaŋ bəlaŋjani ni a duniya vu nahəma, àdəm :

« Məslər goro dek tábəhadı mirdim, meleher ndıba ndıba ana had.‡ »

⁷ Àki ka məslər ge Melefit ni ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Məslər ge Melefit ti ndam məgri təwi ;

aslər tay, takoru akada ga aməd ya akəzlay ni, ahkay do ni akada ga arəd ga aku ni.§ »

⁸ Ay àki ka Wur gayaŋ ni ti àbu məbəkiani nahkay hi :

« Nak ti Melefit ; kigia Bay ga kaŋgay-kaŋgayana.

Nak kəbu manjəhadani e kərsi gayak bu ; kəgur mələŋ ge jiri gani.

⁹ Kawayay magray jiri dal-dal ; magudar zlam ti kawayay do simiteni.

Nahkay ti Melefit, Bay Melefit gayak, àhəndakuka amal a ga madafakiani àdaba kur e kidiŋ ge mis ndahaŋ ba,

awayay ti kəmər vu dal-dal.* »

¹⁰ Àbu məbəkiani keti :

* 1:5 Limis 2.7. † 1:5 2 Semiyel 7.14. ‡ 1:6 Limis 97.7 ; Mimbiki 32.43.

§ 1:7 Limis 104.4. * 1:9 Limis 45.7-8.

« Nak ti Bay gəđakani, ka mənjäki ga zlam đek ti kàgraya had a ;

kàgraya huđ melefít àna ahar gayak a daya.

¹¹ Zlam gani nday nani etiji, ay nak ti akələbu ga kaŋgay-kaŋgayani.

Zlam nday nani ti atagədavu akada ga azana midigweni ni.

¹² Ekelepekabu tay akada ya telepekabu azana ya àgray tūwi va do ni,

adaba etigi midigweni akada ga azana ni.

Ay nak ti akambatvu do ; akələbu ga kaŋgay-kaŋgayani.† »

¹³ Melefít àhi keti :

« Njəhada gwar kà ahar ga đaf goro a, a mələŋ ga gəđakani ba.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak

akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.‡ »

Ma gani nani ti Melefít àhi ana way e kidiŋ ga məslər gayəŋ ni bu nahkay way ? Àbi ! ¹⁴ Məslər ge Melefít ti

nday đek məsuf ya təgri tūwi ana Melefít ni do waw ?

Aslər tay ga məjənaki ndam ya ti àđəm awayay mahəŋgay tay ni do waw ?

2

Ere ye ti Yezu àhi ana leli ni ti ahàr àđəm məmbrəŋ ba

¹ Nahkay zla nahəma, ahàr àđəm mājəlaki ahàr lala àki ka pakama ya təhi ana leli ni, mājəlaki ahàr mātama ya ahaslani na. Tamal mājəlaki ahàr nahkay do ni ti emijikia ke divi a. ² Məsəra pakama ge Melefít ya məslər gayəŋ təhəŋgri ana Məwiz ni ti ma gani àđəs, ma masakani do.

* Ku way way do àgəskabu ma gani ndo, èciiki ma ana

---

† 1:12 Limis 102.26-28. ‡ 1:13 Limis 110.1. * 2:2 Ndam Zude təđəm pakama ge Melefít ya Məwiz abəki ni ti məslər ge Melefít təhəŋgri. Ay mədi ahàr ana pakama gani a Wakita ge Melefít bu do.

Melefit ndo ni ti Melefit àtraɓ naŋ ge jiri do waw ? ³ Ay leli ti tǎhia pakama mǎdǎsana ana leli a àtama nahaŋ na. A pakama gani nani bu ni ti mǎsǎr ahǎmamam Melefit ahǎngay leli ni. Nahkay tamal mǎgǎskabu pakama nani do ni ti Melefit amatraɓ leli dal-dal do waw ? Adǎba pakama gani nani ti àhi ana mis enjenjeni ti Bay geli ; ndam *asak gayaŋ tǎcia ma gana, mǎk tǎhǎngri ana leli ti mǎci lala. ⁴ Melefit day àdǎfaki ma gani nani ma ge jiri ti àna zlam magray ejep gǎrgǎri kay ya àgray ni. *Mǎsuf Njǎlatani day àvi njǎda ga magray tǎwi gǎrgǎrani ana mis ndahaŋ, àvay ti ka mawayay gayaŋ : nani day àdǎfaki pakama ge Melefit ti ma ge jiri.

Wur ge Melefit ti wur ga mǎŋ geli

⁵ Leli mazlapaki ka mǎlaŋ mǎweni ya Melefit amagraya ni, ay Melefit àfǎkad ti way ga mǎgur mǎlaŋ gani nani way ? Àfǎkad ti mǎslǎr gayaŋ aw ? Aha ! Àfǎkad ti mis hihirikeni. ⁶ Mǎsǎr ti adǎba a Wakita ge Melefit bu ka mǎlaŋ nahaŋ tǎdǎm nahkay hi :

« Bay Melefit goro, mis hihirikeni ti naŋ way ti kajalaki ahàr di way ?

Naŋ way ti kǎfi ahàr kwa dǎni way ?

⁷ Kǎfiyu naŋ a mǎlaŋ ya ti èsli ga mǎslǎr gayak do ni ga balani ;

kàgra ti mǎgi bay, tǎzlǎbay naŋ, tǎhǎngrioru ahàr a had ;

⁸ kǎfiyu naŋ a bay vu ga mǎgur zlam dǎk.† »

Melefit àra àfiya naŋ a bay va ga mǎgur zlam a dǎk ni ti, ere ye ti naŋ àgur do ni ti àbi. Ay nihi ti naŋ àbu agur zlam dǎk ti leli mǎsǎraba faŋ do. ⁹ Ay mǎsǎr ti Yezu, naŋ ya ti Melefit àfiyu naŋ a mǎlaŋ ya ti èsli ga mǎslǎr gayaŋ do ni ga balani ni. Melefit àgra ti mǎgi bay, tǎzlǎbay naŋ, tǎhǎngrioru ahàr a had ti azuhva gayaŋ ya ti àcakay

---

† 2:8 Limis 8.5-7.

daliya, àmèt ni. Àmèt ti a kəla ge mis vu dek ; Melefit àna sulum gayəŋ àwayay nahkay. ¹⁰ Melefit ti àgraya zlam a dek àna ahar gayəŋ a ; àgriaya zlam na dek ti ana ahàr gayəŋ a. Awayay ahəliyu mis kay a məlaŋ masladani gayəŋ vu ti tîgi bəza gayəŋ. Bay ya ti àvi divi ana tay ti Melefit mâhəŋgay tay ni ti Yezu, nahkay àgəski ti Melefit àgray ti Yezu mēndeveriŋ təwi gayəŋ lala àna daliya gayəŋ ya àcakay ni.

¹¹ Nahkay ti Yezu agray ti mis ni tîgi ndam *njəlatani ge Melefit. Bay ya agray təwi gani ni akaba nday ya agri ana tay ni ti nday dek bəlaŋani, Bəŋ gatay bəlaŋ. Ègia nahkay ti azalay tay bəza ga məŋani, àsi mimili do simiteni. ¹² Àhi ana Melefit :

« Anəďəfiki kur ana bəza ga mmawa ;
anazləbay kur e kidiŋ ge mis macakalavani bu. ‡ »

¹³ Àďəm :

« Nu ti anəfəki ahàr ke Melefit. § »

Àďəm keti :

« Nu hi, leli akaba bəza ge Melefit ya àbu tay ni.* »

¹⁴ Bəza ge Melefit ya àbi ana Yezu ni ti nday dek mis hihirikeni ; nahkay ti Yezu day ègia mis hihirikena. Ègi mis hihirikeni ti, ti məmət ; àmèt ti ga mazafəŋa njəďa kə *Seteni a, aďaba mis təmət ti azuhva təwi ge Seteni. ¹⁵ Mis təbu tagrafəŋa aŋgwaz kà məmətana, tagray aŋgwaz kəlavad akada ge evidi ya ti agrafəŋa aŋgwaz kə bay gayəŋ a kəlavad ni. Ay Yezu ti àhəlabə tay e evidi gani ba, ti tagrafəŋa aŋgwaz kə məmətana đay-đay va ba. ¹⁶ Yezu àra ti ga məjənaki *məslər ge Melefit aw ? Aha, àra ti ga məjənaki tay do. Àra ti ga məjənaki bəza huď ga Abraham. ¹⁷ Nahkay ti ahàr aďəm Yezu mîgi bəlaŋani akaba bəza ga məŋani, mîgi akada gatay ni a zlam bu

‡ 2:12 Limis 22.23. § 2:13 Izayi 8.17. * 2:13 Izayi 8.18.

dék, adaba awayay ti mîgi bay gəđakani ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ; mis təbu təsi cicihi, agray ere ye ti Melefit awayay ni dék daya. Nahkay ti àcaka daliya a kəla ge mis va, ti Melefit mômberfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a ; ègi akada təgudar zlam đay-đay ndo. ¹⁸ Naŋ ti ka ya ti təgri daliya ni ti èjikia ke divi a ndo. Nahkay ti esliki məjənaki ndam ya ti təbu təcakay daliya ni, ti tìjikia ke divi a ba.

3

Yezu ti gəđakani àtam Məwiz

¹ Bəza ga mmawa, Melefit àzala kuli a dék ge migi ndam gayaŋ njəlatana. Nahkay jalumki ahàr ka Yezu. Naŋ ti Bay ya ti Melefit àslərribiyu ana leli, naŋ zal asak gayaŋ, naŋ bay gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni. Leli məfəki ahàr, məhi ana mis vay-vay naŋ Bay geli. ² Melefit àra àslərbiya Yezu ga magray təwi gani nana ti, Yezu nakəŋ àgray ere ye ti Melefit awayay ni dék. Àgray ti akada ge Məwiz ya àgray təwi lala e kidiŋ ga ndam ge Melefit bu dék ni. ³ Ndam ge Melefit ya Məwiz àgray təwi e kidiŋ gatay bu ni ti nday akada ahay ge Melefit ; Məwiz day naŋ àkibu. Àləm ahay nani ti Yezu. Nahkay Yezu ti naŋ gəđakani àtam Məwiz, adaba ahay ti mis təzləbay koksah ; təzləbay ti bay ya àləm ahay ni sawaŋ. ⁴ Ahay weley weley do dék ti mis àləm ; ahay ya mis àləm do ni ti àbu aw ? Ay Bay ya ti àləm zlam dék ni ti Melefit. ⁵ Məwiz ti bay məgri təwi ana Melefit e kidiŋ ga ndam ge Melefit bu, àgray ere ye ti Melefit awayay ni dék. Təwi gayaŋ ni ti ga magrakia sedi a ka zlam ya ti Melefit amara mədəm na. ⁶ Yezu *Krist day àgray ere ye ti Melefit awayay ni dék. Ay Krist gani ti naŋ Wur ga Bay ahay ni, agur ndam ga huđ ahay ni dék. Ndam ga huđ ahay gayaŋ ni ti leli. Ay ahàr àdəm məfəki ahàr lala, məmbrəŋ ba ; ahàr àdəm məsər

ere ye ti àdám aməgri ana leli ni ti amagray eɗeɗiŋ. Tamal màgray nahkay do ni ti leli ndam ga huɗ ahay gayan do.

Ahàr àdám mäfəki ahàr ka Yezu lala

⁷ Nahkay zla nahəma, ahàr àdám mǎbumi slimi ana pakama ga *Məsuf Njəlatani ya àdám ni. Àdám ti nahkay hi :

« Kani tamal kícuma dəŋgu ge Melefit a ti,

⁸ bumi slimi lala.

Ahàr gekuli ègi baŋ-baŋ akada ga ata baŋ gekuli ni ba :

ahaslani nday ti tǎgəsiki ma ana Melefit ndo ;

ka sarta gani nani ti tǎhəlfəŋa eyu kè Melefit a huɗ gili ba.

⁹ Nahkay Melefit àdám : “Ata baŋ gekuli tǎhəlfua eyu a, tǎhəŋgalafua ma ;

ku tamal tìpia ere ye ti nəgri ana tay na

¹⁰ vi kru kru faɗ nəŋgu ni tǎgray nahkay.

Eslini nəzumkia bəruv ka ndam nday nana ;

nəɗəm : Mis nday nani ti kəlavaf majalay ahàr gatay ni magədavani ;

tǎsər divi goro do simiteni.

¹¹ Nəzumkia bəruv ka tay a, nahkay ti nambada,

nəɗəm : Enipi tay, atəhuriyu a mələŋ mǎpəsabana goro ni vu day zla aw !” * »

¹² Nahkay ti bumvu slimi, bəza ga mmawa ; ku way way do e kidiŋ gekuli bu àjalay ahàr magədavani ba. Nday ya ti majalay ahàr gatay magədavani ni ti ticiiki ma ana Melefit do, tǎmbrəŋ divi gayan ; lekulum ti àgravu e kidiŋ gekuli bu nahkay ba ! Kəsəruma, Melefit ti naŋ Bay ga sifa ! ¹³ « Kani » gani nani ti tǎdám kəlavaf do waw ? Nahkay grum ere ye ti tǎhi ana leli « Grum kani » ni kəlavaf : kəlavaf ku way way do e kidiŋ gekuli bu mǎvi njəda ana maslaŋa nahaŋ, do ni ti zlam ya ti egi eri ana

---

* 3:11 Limis 95.7-11.

kuli ni amagosay kuli, aməbiyu kuli a zlam magudarani vu mək ahər gekuli emigi bəŋ-bəŋ. ¹⁴ Leli dek ti ndam ge *Krist. Ay ahər əcəm mənjuhəd akada ya ka mənəkəki ka məfəki ahər geli ka naŋ ni, məmbrəŋum majalay ahər geli sulumani ni ba, do ni ti leli ndam gayaŋ do.

¹⁵ Məsəra əbu məbəkiani ti nahkay hi :
« Kani tamal kicəma dəŋgu ge Melefit a ti,
bumi slimi lala.
Ahər gekuli ɛgi bəŋ-bəŋ akada ga ata bəŋ gekuli ni ba :
ahaslani nday ti təgəsiki ma ana Melefit ndo.† »

¹⁶ Nday ya ti ticia ma ge Melefit a, ay təgəsiki do ni ti ndamam ? Təgəsiki ma do ni ti nday ya ti təcəbay Məwiz, təhəraya ka həd Ezip akaba Məwiz a ni dek do waw ?
¹⁷ Nday ya ti Melefit əzumki bəruv ka tay vi kru kru fad ni ti ndamam ? Əzumki bəruv ti ka nday ya ti təgudar zlam, təmət kwaŋa a həd gili bu ni do waw ?
¹⁸ Melefit əmbaday, əcəm atəhuriyu a mələŋ məpəsabana gayaŋ ni vu dəy-dəy do ni əcəmki ti ka ndamam ? Əcəmki ti ka nday ya ti təgəsiki ma ndo ni do waw ?
¹⁹ Nahkay məsəra tisləki məhuriyani a mələŋ məpəsabana ni vu ndo ni ti adaba təfəki ahər ke Melefit ndo, təmbrəŋa divi gayaŋ na palam.

4

¹ Nahkay ti məbumvu slimi lala. Melefit əcəm misləki məhuriyani a mələŋ məpəsabana gayaŋ ni ba kekilerə, ay məbumvu slimi : ahər əcəm ku way way do e kidiŋ gekuli bu məhuriyu, ti maslaŋa əgəjəni ba. ² Leli ti təhia *Ma Məweni Sulumana ana leli a ; ana ata bəŋ geli ahaslani dəy təhia ana tay a, ay ma ya təhi ana tay ni ti əjənaki tay ndo, adaba təgəskabu ndo, təfəki ahər ke Melefit ndo. ³ Ay ndam ya ti təbu təhuriyu a mələŋ məpəsabana ni vu ni ti,

---

† 3:15 Limis 95.7-8.

leli ndam mæfæki ahàr ka Yezu ni. Àki ka ata bəŋ geli ni ti ni Melefit àdəm ahkado :

« Nèzumkia bəruv ka tay a, nahkay ti nàmbada, nèdəm : “Enipi tay, atəhuriyu a mələŋ məpəsabana goro ni vu day zla aw !” * »

Ay məsəra mələŋ məpəsabana ti àbu, adaba kwa ka sarta ya Melefit àgraya duniya ni ti èndeveriŋa tūwi gayaŋ a dek. ⁴ A mələŋ nahaŋ a Wakita ge Melefit ni bu tədəmkia ma ka vad ya adəskəla na, tədəm nahkay hi : « Melefit àra èndeveriŋa tūwi gayaŋ a dek ni ti a vad adəskəla gani àpəsaba.† » ⁵ Məsəra àbu məbəkiani ka mələŋ nahaŋ keti, Melefit àdəm nahkay hi : « Enipia tay a, atəhuriyu a mələŋ məpəsabana goro ni vu day zla aw !‡ » ⁶ Nahkay nday ya ti Melefit àhi Ma Məweni Sulumani gani ana tay enji ni ti təhuriyu a mələŋ məpəsabana gayaŋ ni vu ndo, adaba təgəskabu ma gani ndo. Ègia nahkay ti məsəra mis ndahaŋ tisliki məhuriyani tata. ⁷ Nahkay ti Melefit àdaba vad nahaŋ a, vad gani ti kani. Məsəra nahkay ti adaba sarta nahaŋ àbu ti Devit àdəm nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəŋgu ge Melefit a ti, bumi slimi lala ;

ahàr gekəli ègi baŋ-baŋ ba.§ »

⁸ Tamal mələŋ ya ti ata bəŋ geli təhuriyu akaba Zezəwi ni mələŋ məpəsabana edediŋena ti, akal Melefit àdəmki ma ka vad nahaŋ keti do. ⁹ Nahkay ti mələŋ məpəsabana nahaŋ àbu ; mələŋ gani nani ti akada ga vad *məpəsabana ni ; mələŋ məpəsabana gani nani ti ga ndam ge Melefit. ¹⁰ Maslaŋa ya ahuriyu a mələŋ məpəsabana ge Melefit ni vu ni ti èndeveriŋa tūwi gayaŋ a dek, apəsaba akada ge Melefit ya èndeveriŋ tūwi gayaŋ dek àpəsaba

* 4:3 Limis 95.11. † 4:4 Mənjəkiani 2.2. ‡ 4:5 Limis 95.11. § 4:7 Limis 95.7-8.

ni. ¹¹ Nahkay ti ahàr àdám mâzum njêda geli ðek ga mähuriyani a mēlaŋ mēpəsabana ni vu ; ku way way do e kidiŋ geli bu èjikia ke divi a akada gatay ya tàgəsiki ma ana Melefit ndo ni ba.

¹² Pakama ge Melefit ti agray tæwi àna njêda kay. Adafaki majalay ahàr maŋgahani ge mis akaba zlam ya tàcalfəŋ do ni. Àzum àtam maslalam ya ma gani cœni mæzumani ni ; edekaba zlam ya a huð ge mis bu na akada ga maslalam ya tatəhad mis àna naŋ, ekelkaba avana akaba mēlaŋ majakwakabani ga vu a ni. ¹³ Ere ye ti maŋgahani, Melefit èpi do ni ti àbi ; zlam ya ti Melefit àgraya ni ðek ti Melefit èpi, àsəra daya. Ere ye ti màgray ni ðek ti màgray kamam ti aməhi ana Melefit.

Krist ti Bay ya ti aŋgalabakabu leli akaba Melefit eðeðiŋ eðeðiŋeni ni

¹⁴ Leli màbu àna bay gəðakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni, naŋ ti àcəloya afa ge Melefit a huð melefit va : bay gani nani ti Yezu Wur ge Melefit. Ègia nahkay ti ahàr àdám mēfəki ahàr lala, mēhi ana mis vay-vay naŋ Bay geli, məmbrəŋ ba. ¹⁵ Bay geli gəðakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti àsəra lala ahəmamam njêda geli àhəca ni, adaba naŋ day àcaka daliya a zlam ba ðek akada geli na, ay ku tamal àcaka daliya nəŋgu ni àgudar zlam ndo simiteni. ¹⁶ Nahkay zla nahəma mahəðəkfəŋiyu kè Melefit, màgrafəŋja aŋgwaz a ba adaba naŋ ti agri sulum gayaŋ ana leli kəlavad. Məsəra aməsi cicihi, aməgri sulum ana leli, aməjənaki leli ka ya ti macakay daliya ni.

5

Krist àsəra leli ndam gedebi

¹ Gəðakani ya *aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ðek ti Melefit adaba tay e kidiŋ ge mis ba, abiyu tay ga

maṅgalabakabu mis akaba naṅ àna mævi sədaga akaba misliṅi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ni. ² Nahkay bay gəḍakani ya aṅgalabakabu mis akaba Melefit ni lu ti àsəra majalay ahàr ga nday ya ti tèsər zlam do ahkay do ni tijikia ke divi a ni, adaba naṅ day njəḍa gayanṅ àhəca a zlam ba dek. ³ Njəḍa gayanṅ àhəca ti, ahàr àdəm esliṅi zlam ana Melefit azuhva zlam magudarani gayanṅ gayanṅani day, èsliṅi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ndahanṅ ciliṅ do. ⁴ Maslaṅa ya ti azay ahàr gayanṅ ti miḡi gəḍakani ga maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni ti àbi ; afiyu mis a məlaṅ gani nani gəḍakani ni vu ti si Melefit kwa. Agray ti akadaḡ gayanṅ ya àfiyu *Aronṅ ahaslani ni.

⁵ Nahkay day *Krist àzay ahàr gayanṅ ge miḡi gəḍakani ga maṅgalabakabu mis akaba Melefit ndo. Afiyu naṅ a məlaṅ gani nani gəḍakani ni vu ni ti Melefit. Àhi :

« Nak ti wur goro, kani ti nawayay ti mis tèsər nu buk.* »

⁶ A Wakita ge Melefit bu ka məlaṅ nahanṅ mædi ahàr ana pakama ge Melefit ya àhi ni keti . Pakama gani nihi :

« Nak ti bay maṅgalabakabu leli akaba mis ga kaṅgay-kaṅgayani

akadaḡ ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni.† »

⁷ Ka ya ti Krist naṅ àbu a duniya bu ni ti àhəṅgala Melefit a dal-dal, àzlaha kay, ètəwia, adaba àsəra Melefit ti esliki mahəṅgaraba naṅ e kisim ba. Àra àhəṅgala Melefit a nahkay ti Melefit àgri ere ye ti àhəṅgalafəṅa ni, adaba àgəskabá ere ye ti Melefit awayay na dek. ⁸ Krist ti Wur ge Melefit, ay ku tamal nahkay nəṅgu ni àcaha məgəsiki ma ana Melefit àna daliya gayanṅ ya àcakay na. ⁹ Melefit àgray ti Krist èndeveriṅaba təwi gayanṅ a lala. Krist àra èndeveriṅaba ni ti naṅ àbu àna njəḍa ga mahəṅgay nday ya ti təgəsiki ma ni dek ; avi *sifa ya àndav day-ḍay do ni

* 5:5 Limis 2.7. † 5:6 Limis 110.4.

ana tay. ¹⁰ Nahkay ti Melefit àdēm Krist ti bay gəđakani ya aŋgalabakabu naŋ akaba mis ni akada ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni.

Məsərunkivu zlam àki ka məfəki ahàr geli ke Krist ni

¹¹ Àki ka pakama hini ti mawayay mazlapaki dal-dal, ay ma gani zləzlada ga madafabana, adaba lekulum ti kicam zlam weceweci do. ¹² Kəpəsumva a macahay zlam ba, giri-giri ti akal kacahumi zlam ana mis ndahaŋ, ay kekileŋa kislumki do. Ahàr àdēm tâcahi pakama ge Melefit ya tcahi ana mis enji ni ana kuli keti sawaŋ ti ahəmamam ! Kəsərum zlam weceweci do ni ti, lekulum akada bəza cib-cibeni, kawayum si tēvi duwa ana kuli kwa, kislumki məzum dəf koksah ti ahəmamam ! ¹³ Maslaŋa ya ti esi duwa ni ti wur ndondu : maslaŋa gani nani ti əsərkaba pakama àki ke jiri ge Melefit a koksah. ¹⁴ Ay mis gəđakani ti ni èsi duwa va do, azum dəf tata. Maslaŋa gani nani ti asərkaba zlam sulumana akaba zlam magədavana lala, adaba əsərva àna naŋ a.

6

¹ Ègia nahkay ti ahàr àdēm macahakivu zlam, makoru kama kama akada ge mis gəđakani ni. Ahàr àdēm məmbrəŋum məhəŋgri zuh ana zlam ya tcahi ana mis àki ke *Krist enji ni. Zlam nday hini ti akada asak ga ahay ya tafəkad ni ; məfəkad nahaŋ va ba. Zlam ya tcahi ana mis enji ni ti nday hi : pakama àki ka məmbrəŋ təwi magədavani, adaba azoru mis e kisim vu ; pakama àki ka məfəki ahàr ke Melefit ; ² pakama àki ke divi gərgəri ga *məbaray mis ; pakama àki ka məbəki *ahar ke mis ; pakama àki ka maŋgabana e kisim ba ; pakama àki ka seriya ge Melefit ya amagrafəŋa kè mis a, amagrafəŋa nahaŋ kà tay a va do ni. ³ Tamal Melefit avi divi gani

ana leli ti aməmbərəŋ məhəŋgri zuh ana pakama nday nani eɖeɖiŋ.

⁴ Aməmbərəŋ ti adaba tamal mis àsəra zlam nday nana mək èjikia ke divi a ti àŋgukiyu ke divi koksah. Maslaŋa gani nani àsəra jiri ge Melefit a lala, Melefit àgria sulum gayaŋ a, *Məsuf Njəlatani àniviyu a məbəruf bu, ⁵ àsəra pakama ge Melefit ti sulumani dal-dal, àsəra njəɖa ya tagray təwi àna naŋ ka mələŋ mūweni ya Melefit am-agraya na. ⁶ Maslaŋa gani àsəra zlam nday nana dek, kələŋ gani èjikia ke divi a ti èsliki məmbatkaba majalay ahàr gayaŋ a va do simiteni. Adaba maslaŋa ya ti àsəra zlam nday nana dek mək àgəskabu va do nahəma, *àdarfəŋa Wur ge Melefit kà təndal a keti, àvia divi ana mis ndahaŋ ge mindivi naŋ a.

⁷ Mazay mazavu gani : vədaŋ nahəŋ àbu, avər àtəɖkiaya dal-dal mək zlam àfətkiaya, àgra zlam a dal-dal àbəlafəŋ kà ndam ya təwəs vədaŋ ni. Vədaŋ gani nani ti Melefit aməmərufu àna naŋ do waw ? ⁸ Ay tamal zlam ya ti àfətkiaya ni ti adak akaba civ-civ cilin ti vədaŋ ni àbəlaway do ; Melefit ara etikwesl wudak, kələŋ gani atəji aku, had gani emigi viti, àgray zlam va do.

⁹ Ndam geli ni, mawayay kuli. Ku tamal məɖəma ma nahkay nəŋgu ni, məsəra lekulum ti kəbum kəɖəbum divi sulumani, Melefit ahəŋgay kuli. ¹⁰ Melefit ti naŋ jireni ; àsəra təwi gekuli ya kəgrumi na. Kəjənumkia ndam gayaŋ a, kəbum kəjənumki tay nihi daya : gekuli ya kəgrum nahkay ni ti adafaki kawayum Melefit. ¹¹ Nihi ti mawayay ku way way do e kidin gekuli bu māzay njəɖa gayaŋ dek, mōru kama kama. Məsəra Melefit awayay məgri sulum gayaŋ ana leli ga kaŋgay-kaŋgayani, nahkay mawayay ti ku way way do mādəbay sulum gani nani, àmbərəŋ ɖay-ɖay ba. ¹² Mawayay ti kigum masəfani ba ; ere ye ti mawayay ni ti kənjəhadum akadā gatay ya ti təfəki ahàr ka Yezu lala,

tàmbrəŋ ndo ni. Nday gani ti Melefit naŋ àbu agri sulum ya àdəmbiya, àdəm aməgri ana ndam gayaŋ ni ana tay.

Ere ye ti Melefit àdəm aməgri ana ndam gayaŋ ni ti amagraŋ eɗeɗiŋ

¹³ Kàsəruma, ahaslani ti Melefit àhibiya ma ana Abraham a, àhi aməgri sulum. Ka ya ti àhi ma gani ni ti àmbada ; àmbaday ti àna ahàr gayaŋ gayaŋani, adaba maslaŋa àbi gəɗakani àtam naŋ bi. ¹⁴ Àmbada, àdəm : « Nəgruk sulum goro dal-dal, anagraŋ ti kâwuday dal-dal. Zlam gani nani ti amagravu eɗeɗiŋ.* » ¹⁵ Abraham àra ècia ma gana nahkay ti àgəskabá, ajəgay ere ye ti Melefit àhi aməgri ni, àmbrəŋ ndo. Abraham àra àgəskabá nahkay ti Melefit àgri ere ye ti àhi aməgri ni. ¹⁶ Ka ya ti mis àmbaday ni ti, àmbaday ti àna ere ye ti àtam naŋ àna gəɗakani ni. Àra àmbada nahkay ti ku way way do agəskabu mbaday gayaŋ ni, tàcalfəŋ kà ma gani va do. ¹⁷ Nahkay day Melefit awayay adəfiki ana ndam gayaŋ ere ye ti àdəm aməgri ana tay ni dək ti aməgri ana tay eɗeɗiŋ ; awayay ti təsər lala aməmbatkaba majalay ahàr gayaŋ a ɗay-ɗay do : nahkay ti àmbaday. ¹⁸ Melefit àdəm amagraŋ zlam, mək àmbaday. Pakama nday nani cœni ti avi njəɗa ana leli dal-dal, adaba Melefit ti àsəkaf malfaɗa do simiteni. Pakama gani àra àvia njəɗa ana leli a ti, məbu makoru kama kama, adaba məmbrəŋa zlam ndahaŋ a dək, məsəra Melefit aməgri ere ye ti àdəm aməgri ana leli ni ana leli. ¹⁹ Zlam gani nani ya məsəra Melefit aməgri ana leli ni ti ndiŋ-ndiŋ, avi njəɗa ana leli dal-dal. Makavu àna naŋ lala, acafəŋa leli ge mijikiana ke divi a. Zlam gani nani aziaba azana ga mahay ga mələŋ *njələtani ge Melefit na ana leli a, məsəra leli

* 6:14 Mənjəkiani 22.16-17.

aməhuriyu eslini. † ²⁰ Àhuriyu a məlaŋ gani nani vu ti Yezu ; àhuriyu enji geli, àhuriyu ti azuhva leli. Naŋ ti bay gəɖakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ga kaŋgay-kaŋgayani, akada ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni.

7

Melkisedek

¹ Melkisedek gani nani ti naŋ bay Salem, naŋ bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit naŋ ya agavəla driŋ ni. Ka fat ya ti Abraham àsləkabiya ke silik ya tàgray akaba bəbay ndahaŋ, àtambiya tay a àna njəɖa nahəma, Melkisedek nakəŋ àrəkioru, mək àgri *sulum ge Melefit.
* ² A hud ga zlam ya ti Abraham àhəlbiyu e silik ni bu ni dek ti Abraham àziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba ana Melkisedek a. † Enjenjeni slimi Melkisedek awayay adəmvaba ti bay jireni ; kələŋ gani bay Salem ti ni awayay adəmvaba bay ya agray ti mis tənjuhəɖkabu àna sulumani ni. ³ Naŋ ti təsər bəŋani do, təsər mənəŋani do, ata bəŋ ga bəŋani day mis təsər tay do. A Wakita ge Melefit bu ni ti təɖəmki ma ka vad ge miwi naŋ ndo, ka vad ga məmət gayaŋ day təɖəmki ma ndo. Naŋ ti akada Wur ge Melefit, adaba aŋgalabakabu mis akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani akada ga Wur ge Melefit ni.

---

† 6:19 *Ahalay ti bay ya ti àbək*i wakita hini ni àzay mazavu ga zlam, àɖəm zlam ya ti məsəra Melefit aməgri ana leli ni ti ndiŋ-ndiŋ akada ga ara gəɖakani, təwəlfəŋ ezewed, ma ge ezewed nahaŋ ni təwəlfəŋ kà slalah ga yam, təfiyu a yam vu ga macafəŋa slalah ga yam na ga masləkana ni. Məŋjay Təwi 27.29. * 7:1 *Salem ti slimi ge Zeruzalem* ahaslani. Àna ma *Hebri ti slimi gani təzavu ata « Shalom. » « Shalom » ti awayay adəmvaba manjuhəɖkabani sulumani. † 7:2 *Məŋjay Məŋjəkiani* 14.17-20.

⁴ Jalumki ahàr ke Melkisedek, naŋ ya ti Abraham àziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba ni. Melkisedek ti naŋ gəɖakani ! Abraham ti naŋ bəŋ ga ata bəŋ geli ɖək, ay àhəliaba ana Melkisedek ti zlam sulumani ya tətama zlam ndahaŋ a ni. ⁵ Ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit kani ti nday bəza huɖ ge *Levi ; e Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu ni ti Melefit àɖəm ndam *Izireyel ndahaŋ ni tətziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba ana tay a. Nday ya ti təhəl zlam akaba nday ya ti tətziaba ni ti nday ɖək kà mənŋ gatay, nday ndam Izireyel ; ku tamal nday ɖək bəza huɖ ga Abraham nənŋu ni təbu tagray nahkay. ⁶ Ay Melkisedek ti naŋ wur huɖ ge Levi do ; ku tamal naŋ wur huɖ ge Levi do nənŋu ni Abraham àziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba. Melefit àhibiya ana Abraham a, àhi : « Anəgruk zlam sulumani, » nahkay Abraham ti naŋ gəɖakani ; ay àgri sulum ge Melefit ana Abraham ti Melkisedek. ⁷ Məsəra, bay ya ti agri sulum ge Melefit ana maslaŋa nahaŋ nahəma, bay gani nani ti naŋ gəɖakani àtam maslaŋa nahaŋ ni. ⁸ Kani ti nday ya ti təhəl zlam bəlaŋ a kurani bu ni ti nday mis hihiriken, təmət. Ay a Wakita ge Melefit bu təɖəm bay ya ti àhəl zlam bəlaŋ a kurani bu ya Abraham àbi ni ti àmət do. ⁹ Misliki məɖəmani nahkay hi : ka ya ti təvi zlam bəlaŋ a huɖ ga kurani bu ana bəza huɖ ge Levi ni ti kala təvi ti ana Levi Leveni. Ay Levi day kala àvia zlam bəlaŋ a huɖ ga kurani ba ana Melkisedek a, aɖaba Abraham ti naŋ bəŋ ge Levi ; ¹⁰ ka ya ti Abraham àbi zlam ana Melkisedek ni ti Levi wur huɖ gayaŋ ni naŋ àvu a vu ga bəŋani Abraham bu.

Krist ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ge Melkisedek ni

¹¹ Təwi ga bəza huɖ ge Levi ya tagray ga *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti Melefit àɖəm tətgri ana ndam *Izireyel, àbu məbəkiani e *Divi gayaŋ ya àɖəfiki

ana Məwiz ni bu ni. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, təwi gatay ni èndeveriŋ ere ye ti Melefit awayay magrani ni lala do. Tamal endeveriŋ lala ti bay nahaŋ ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àra ti kamam ? Maslaŋa gani nani ti àŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ga *Aroŋ ni do ; naŋ ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ge Melkisedek ni. ¹² Tamal Melefit àmbatkaba divi ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ na ti, mèsəra àmbatkaba Divi gayaŋ ya àbu məbəkiani a Wakita gayaŋ ni bu ni daya. ¹³ Ay nihi ti Bay ya tədəmki ma a Wakita ge Melefit bu ni ti Bay geli. Naŋ ti ge dini ge Levi do ; maslaŋa ge dini gayaŋ dəy-dəy àgray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ndo. ¹⁴ Mèsəra Bay geli ti ge dini ga Zuda. Ndam ge dini ga Zuda ti ŋgay tàgray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti Məwiz àdəm ndo simiteni.

¹⁵ Ere ye ti adafaki zlam gani nani eđeđiŋeni ni ti nihi : bay nahaŋ àra ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit a, ay aŋgalabakabu mis akaba Melefit ti akada ge Melkisedek ni.

¹⁶ Maslaŋa gani nani ti təfiyu àna Divi ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz bu ni ndo : Divi gani nani ti təbiki ana mis hihirikeni. Təfiyu maslaŋa gani nani ti adaba naŋ àbu àna njeđa dal-dal, àmət dəy-dəy do. ¹⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : Melefit àdəm :

« Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani

akada ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni. † »

¹⁸ Nahkay ti Melefit àmbrəŋa Divi gayaŋ nahaŋ ya àdəfiki ana Məwiz ahaslani na, adaba Divi gani nani ti njeđa gani àhəca ga magray ere ye ti Melefit àwayay magrani na. ¹⁹ Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti èndeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni lala do. Ègia nahkay ti Melefit àvia divi nahaŋ ana leli

---

† 7:17 Limis 110.4.

ga mahəɖakfəŋjiana àtam ya ahaslani na. Divi gani nani ti mèsəra ajənaki leli edefiŋ.

²⁰ Mèsəra ajənaki leli edefiŋ ti adaba ka ya ti Melefit àfiyu Wur gayan ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ ni ti àmbada. Ay nday ndahaŋ ni ti ni, àbiyu tay ti àmbada y ndo. ²¹ Ka ya ti Melefit àfiyu Wur gayan ni ti àmbada y ; àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi :

« Bay Melefit àmbada, àdəm :

“Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani.”

Aməmbatkaba majalay ahàr gayan gani nana day-day do. § »

²² Melefit àra àmbada nahkay ti àwəlkabá pakama gayan akaba geli a keti. Gayan ya àgray nahkay ni ti àtam ya àwəlkabu pakama gayan akaba ge mis ahaslani ni. Mèsəra àtam ya ahaslani ni ti adaba bay ya ti adəfiki ana leli Melefit amagray ere ye ti adəm amagray ni edefiŋ ni ti Yezu.

²³ Nahkay day, nday ndahaŋ ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti nday kay, adaba nday ti təpəs do, təmət.

²⁴ Ay Yezu ti apəs, naŋ àbu àna sifa, àmət day-day do ; amaŋgalabakabu mis akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani.

²⁵ Nahkay ti nday ya ti tahəɖakfəŋjiyu kə Melefit azuhva ga Yezu ya aŋgalabakabu tay akaba naŋ ni ti, Yezu esliki mahəŋgay tay. Àmbrəŋ mahəŋgay tay day-day do, adaba naŋ àbu àna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani, naŋ àbu ahəŋgali Melefit ana tay kəlavad.

²⁶ Bay gəɖakani ya àgəski ga maŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti Yezu. Naŋ ti njələta, àgudar zlam do simiteni, naŋ mis sulumani, àgray zlam akadə ga ndam magudar zlam ni do, Melefit àzoru naŋ driŋ agavəla. ²⁷ Nday gəɖakani ndahaŋ ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni

---

§ 7:21 Limis 110.4.

ti, ahàr àdàm kəlavad tîsliŋi zlam ana Melefit azuhva zlam magudarani gatay ni day kwa ti tîsliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ndahaŋ ni. Ay Yezu ti ni àŋgalabakabu leli akaba Melefit ti nahkay do. Naŋ ti àvi ahàr gayaŋ ana Melefit, àgəskabu ti tâkadfəŋ naŋ kà təndal. Àgray nahkay ti sak bəlaŋ, amagrakivu va do. ²⁸ E Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkî ni bu ni ti Melefit àdàm mis hihirikenî tàŋgalabakabu mis akaba naŋ, ay nday gani nani ti nǰəda gatay àhəca ga magray ere ye ti Melefit àwayay na. Nahkay kələŋ gani Melefit àdàm pakama nahaŋ, àmbaday. Àna mbaday gani nani ti àfiyu Wur gayaŋ ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ ; Wur gayaŋ gani nani ti naŋ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani, èndeveriŋaba ere ye ti Melefit awayay na àndava.

8

Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli àna Krist a

¹ Ere ye ti ahàr àdàm məsər lala ni ti nihi : Bay gədakani ya *aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti àbu. Naŋ ti òru ànjəhad a huđ melefit bu, kà gəvay ge kərsi ge Melefit. Ànjəhad ti kà ahar ga dəf ge Melefit, a mələŋ ga gədakani bu. ² Agray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti a mələŋ *nǰəlatani ge Melefit bu. Mələŋ *nǰəlatani gani nani ti ahay *miviceni ya mis hihirikenî tìvicey ka sarta ge Məwiz ni do : àləm ti Bay Melefit Melefiteni ; mələŋ gani nani ti mələŋ nǰəlatani ge Melefit edediŋ.

³ Gədakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni lu ti təfiyu naŋ ga məvi sədaga ana Melefit akaba misliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis. Ègia nahkay ti bay gədakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ahàr àdàm naŋ day məvi sədaga ana Melefit. ⁴ Tamal naŋ àləbu a duniya bu ni ti akal naŋ ègi bay maŋgalabakabu mis akaba

Melefit do, adaba ndam maṅgalabakabu mis akaba Melefit t̃abu, t̃abiyu tay àna *Divi ge Melefit ya àbu m̃abəkiani a wakita ge M̃uwiz ni bu ni. ⁵ Ay ndam maṅgalabakabu mis akaba Melefit nday nani ti, m̃ələṅ nj̃əlatani ya tagraviyu t̃awi gatay ni ti e melefit bu do. M̃ələṅ gatay ni ti t̃ələm ka mazavu ga m̃ələṅ nj̃əlatani ya a huđ melefit bu ni ciliṅ. Nahkay ka ya ti M̃uwiz àwayay eviṅey ahay nj̃əlatani ni ti Melefit àhi ahkado : « Ci day, ah̃ar àd̃əm k̃aḡray dek akada ahay ya ti ñəđafukki ka ya ti nak ka ah̃ar ga h̃əma ni.* »
⁶ Ay nihi ti t̃awi ga Yezu ti g̃ərg̃əri akaba gatay ndahaṅ ni simiteni. Melefit aw̃əlkabu pakama gayaṅ m̃uweni akaba geli, aw̃əlkabu ti àna t̃awi ga Yezu ; pakama ya *aw̃əlkabu nihi ni ti àtam ya ahaslani ni, adaba ere gani ya ti Melefit àd̃əm am̃əgri ana leli ni ti àtam ere ye ti àd̃əm ahaslani amagraṅ ni simiteni.

⁷ Nahkay ti pakama ge Melefit ya àw̃əlkabu akaba geli ahaslani ni ti àrakaboru ndo. Do ni ti, akal Melefit àw̃əlkabu pakama nahaṅ akaba geli do. ⁸ Ay àw̃əlkabá pakama nahaṅ na akaba geli eđed̃iṅ a. Àləgi ana ndam gayaṅ, àd̃əm nahkay hi :

« C̃um day, nu Bay Melefit ñəhi ma ana k̃uli.

Sarta nahaṅ àbu ara ;

ka sarta gani nani ti añəw̃əlkabu pakama m̃uweni akaba ga ndam goro,
 ndam *Izireyel akaba ndam *Z̃ude ni dek.

⁹ Pakama ya añəw̃əlkabu akaba gatay ni ti g̃ərg̃əri akaba pakama ya ñəw̃əlkabu akaba ga ata b̃əṅ gatay ahaslani

ka ya ti ñəđaf̃əṅa ahar ka tay a, ñəh̃əlaya tay ka had̃ Ezip a ni.

Añəw̃əlkabu pakama nahaṅ akaba gatay ti adaba nday ndayani àna ah̃ar gatay t̃əmbr̃əṅ pakama goro

---

* 8:5 Mah̃ərana 25.40.

ya nêwêlkabu akaba gatay ahaslani ni,
nahkay ti nu day nêmbreŋ tay.

Nêhi ma hini ana kûli ti nu Bay Melefit.

¹⁰ Pakama mûweni ya anêwêlkabu akaba ga ndam Izireyel
ka sarta gani nani ya amara ni ti nahkay hi :

Anagraŋ ti tâjalaki ahâr ke Divi goro kêlavaf,
kala àbu mabêkiani a mabêruv gatay bu.

Enigi Bay Melefit gatay, nday day etigi ndam goro.

Nêhi ma hini ana kûli ni ti nu Bay Melefit.

¹¹ “Sêr Bay Melefit” ti maslaŋa amêhi ana maslaŋa nahaŋ
e kidîŋ gatay bu do simiteni.

Ku ana ndam ga kêsa gatay, ku ana bêza ga mêŋ gatay
nêŋgu ni atêhi ana tay do.

Adaba ku way way do e kidîŋ gatay bu amêsêr nu,

ku wur gûziteni, ku mis gêdâkani amêsêr nu.

¹² Anêmbêrfêŋa zlam magudarani gatay na kâ tay a ;
zlam gatay ya ti tâgray, àbêlafu do ni ti anêjalaki ahâr va
do simiteni.[†] »

¹³ Ma ge Melefit hini ya àdêm ni ti àdêmki ka
mêwêlkabu pakama mûweni. Gayaŋ ya àdêm nahkay ni
ti adafaki mêwêlkabu pakama ya ahaslani ni ti midig-
weni. Ay zlam ya ègia midigwena, àgray tûwi va do ni ti
atêmbreŋ, amêlêbi va bi.

9

Tûwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ya tâgray
ahaslani ni

¹ Ka ya ti Melefit *àwêlkabu pakama gayaŋ akaba ga
ndam *Izireyel ahaslani ni ti àdêfiki divi gayaŋ ana tay ga
*maŋgalabakabu mis akaba naŋ a ahay gayaŋ bu. Ahay

[†] 8:12 Zereŋi 31.31-34.

gani nani ti ka haf. * ² Ahay gani nani ti hud gani mekelkabana àna azana. Məlaŋ ye enjenjeni nahəma, təzalay məlaŋ *njəlatani; eslini ti təbəhad məlaŋ məbəhadki *ceŋgel akaba tabəl ga məbəhadiki *dipeŋ ana Melefit. † ³ Məlaŋ ye cə kama ga azana ni ti təzalay məlaŋ njəlatani àtam ndahaŋ ni dek. Kələŋ ga azana nahəma, ⁴ təfəkad zlam ga gru ya tazəbaki haf ya ezi àcər ni, ‡ təfəkad *sahar daya. § Sahar gani nani ti məbəki gru dek; a hud gani bu ni ti zlam təvu mahkər: halaf ga gru akaba *man a hud gani bu; aday ga *Aroŋ ya àbay vay-vay ni, * akaba akur cə. Akur nday nani ti ma ge Melefit àki məbəkiani. Nahkay sahar gani nani ti təzalay *sahar ge Melefit ya adafaki àwəlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis ni. ⁵ Ke erma ga sahar ni təbəki mimiz ti Melefit māmberfəŋa zlam ge mis ya təgudar ka məsər gatay do na; ka ahər ga sahar ni təgraya mazavu ge Serubeŋ † a cə; təpaŋki kərpaŋla gatay ke erma ni. Serubeŋ nday nani ti tədafaki Melefit naŋ àbu a məlaŋ gani nani bu àna njəda gayaŋ dek. Ay ti nəhiaba ma gana dek ana kəli a nihi faŋ do.

⁶ Tàra təslamala zlam na dek nahkay ti ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təhuriyu a məlaŋ ye enjenjeni ni vu kəlavad ga magray təwi gatay. ⁷ Ay a məlaŋ ye cə ni vu ni ti bay gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ahuriyu ciliŋ. Ahuriyu ti sak bəlaŋ a dəzani bu; àhuriya ti ahər àđəm abiaya mimiz ana Melefit a

---

* ^{9:1} Təđəmki ma hini ti ka ahay ge Melefit ya təgray a hud gili bu ka sarta ge Məwiz, təsawadaye àna naŋ ni. Mənjay Mahərana 26.1-30. † ^{9:2} Mənjay Mahərana 25.23-40. ‡ ^{9:4} Mənjay Mahərana 30.1-6. § ^{9:4} Mənjay Mahərana 25.10-16. * ^{9:4} Mənjay Macalani 17.23. † ^{9:5} Serubeŋ ti zlam àna sifa ya təjəgay məlaŋ njəlatani ni, kərpaŋla təfəŋ kə tay. Nday *məslər ge Melefit do. Mənjay Mahərana 25.18-20.

azuhva zlam gayan̄ ya àgudar ka mäsär gayan̄ do ni akaba azuhva zlam ge mis ndahan̄ ya tàgudar ka mäsär gatay do ni. ⁸ Àna zlam nday nani ti *Mäsuf Njəlatani adafaki ka ya ti mələŋ ye enjenjeni àbu mba ni ti divi ga məhuriyani a mələŋ *njəlatani ge Melefit ni vu àbi faŋ bi. ⁹ Zlam gani nday nani təzavu akaba ga sarta hini : mis takoru afa ge Melefit, təgri sədaga, təvi zlam ana ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti tıslıŋi azuhva zlam magudarani gatay ni, ay ku tamal nahkay nən̄gu ni majalay ahār gatay dek njələta do, nahkay zlam gatay ya tagray ni èsliki mendeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni do. ¹⁰ Zlam gani nani dek ya tagray ni ti ma àki ka zlam məzumani, ka zlam miseni akaba ka baray gərgərani. Nani ti təwi ge mis hihiriken̄i ya tagray ni cilin̄ ; Melefit agəskabu hayaŋ, duk abivoru ana vad̄ ya aməmbatkaba ni.

Àna mimiz ge Krist ti Melefit àwəlkabu pakama məweni akaba ge mis

¹¹ Ay nihi ti *Krist àra. Naŋ ti Bay gəđakani ya aŋgal-abakabu mis akaba Melefit ni, ku nihi naŋ àbu agri zlam sulumani ge Melefit ana leli. Àhuriya a ahay ge Melefit va ; ay ahay gani nani ti gəđakani àtam ya ka had̄ ni, araŋa magədavani àki bi. Ahay nani ti mis hihiriken̄i àləm do ; nahkay ahay gani nani ti a duniya bu do. ¹² Àra àhuriya a ahay gani nani va ti àhuriyu a mələŋ *njəlatani ge Melefit ni vu. Àhuriyu ti àna mimiz ga vugul akaba ga bəza sla ya tıslıŋi ana Melefit ni do ; àhuriyu ti àna mimiz gayan̄ ya àŋgəzaya ka ya ti àmət kà təndal ni. Àmət nahkay ti, àhəŋga leli a ga kaŋgay-kaŋgayana àndava, àhuriyu a mələŋ *njəlatani ge Melefit ni vu sak bələŋ ti èsli. ¹³ Ka ya ti mis àgudara zlam a, ègia naŋ njələta kè eri ge Melefit do nahəma, ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tiguceki mimiz ga vugul akaba ga kokur, təbək̄i viti ga

sla walani daya. Nahkay vu gayarj egi njelata kè eri ge Melefit. ¹⁴ Mimiz ge Krist ti àtam mimiz ga zlam ga gənwaw sak kay do waw ? Krist ti àgudar zlam do simiteni, ay àvi ahàr gayarj ana Melefit ti tákad narj ; àgray nahkay ti àna njədə ga *Məsuf ge Melefit ; Məsuf gani nani ti narj àbu ga kanğay-kanğayani. Krist àvia ahàr gayarj ana Melefit a nahkay ti, àgray ti ku majalay ahàr geli day mîgi njelatani ; nahkay ti màgray zlam ya azoru leli e kisim vu ni va ba ; mægri tawi ti ana Melefit. Melefit ti narj Bay ga sifa !

¹⁵ Ègia nahkay ti Melefit *àwəlkabu pakama gayarj maweni akaba ge mis ; àwəlkabu ti àna tawi ge Krist. Àwəlkabu ti ndam ya ti azalay tay ni təngət zlam sulumani ya àdəm aməgri ana tay ni ; zlam nday nani ti atələbu ga kanğay-kanğayani. Melefit aməgri ana tay nahkay ti azuhva kisim ge Krist, adaba àna kisim gayarj ni ti àpəla zlam ge mis ya tàgudar ka sarta ya Melefit àwəlkabu pakama maweni akaba gatay farj ndo ni.

¹⁶ Nahkay day, bi mis nahanj wudaka amət ti àdəm ahəmamam ndam gayarj tēdevu zlam gayarj ni. † Ay tamal maslaŋa gani àmət farj ndo ni ti ndam gani tislīki medevu zlam gayarj ni do. ¹⁷ Nahkay tamal àmət farj ndo ni ti ma gayarj ya àdəm ni masakani hayarj. Ka ya ti maslaŋa gani narj àbu àna sifa mba ni ti mis tēdey zlam gayarj ni farj do. ¹⁸ Pakama ge Melefit ya awəlkabu akaba ge mis ni day nahkay. Ka ya ti àwəlkabu pakama gayarj enjenjeni akaba ge mis ni ti tàkad zlam, tīgūcey mimiz

---

† 9:16 Àna ma Gres ya tēbəkī ahalay ni ti tēdəm « diateke. » Ma gani nani ti awayay adəmvaba mawəlkabu pakama, awayay adəmvaba pakama ge mis ya àdəm ahəmamam tēdey zlam gayarj ka ya ti àmət ni daya ; ma gani bəlaŋ. Nahkay tēgurkabu zlam nday nani cweni, tēdəm tamal zlam ahkay do ni mis àmət farj ndo ni ti tēdi slimi ana pakama gani do.

gani. ¹⁹ Ka ya ti Məwiz èjeŋgey *Divi ge Melefit dek kè meleher ge mis nahəma, àgray akada ge Melefit ya àhi ni : àzay mimiz ga vugul akaba ga bəza sla, àcahkiviyu yam, àzay eŋguc ga zlam ga gənaw ndizeni, àwəlki ka aday, àtəliyü e mimiz ni vu juḅ mək ègucəki ka Wakita ge Melefit ni ; ègucəki ke mis ni dek daya. ²⁰ Àdəm : « Mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayaŋ akaba gekuli àna naŋ ; àdəm gəsumkabu pakama gayaŋ ni dek kwa. § » ²¹ Ègucəki mimiz ni ka ahay ge Melefit akaba ka zlam ya təvu a ahay ni bu, tagray tūwi àna tay ni dek daya. ²² Nahkay ti Melefit àdəm e Divi gayaŋ ni bu, ku mam day mam tīgucəki mimiz day ti egi nḵəlata. Ere ye ti tīgucəki mimiz do ni ti àbi kay bi. Tamal tábaya mimiz a ndo ni ti Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a do simiteni.

Krist ti àvi ahàr gayaŋ ana Melefit azuhva zlam magudarani ge mis

²³ Nahkay zla nahəma, zlam nday nani ya ka haḍ ni ti mazavu ga zlam ya a huḍ melefit bu ni ciliŋ, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni ahàr àdəm tīgi nḵəlata àna mimiz ya tīgucəki ka tay ni. Nahkay day, tamal leli mawayay mahəḍakfəŋiyu kà zlam zlamani ya e melefit bu ni ti ahàr àdəm tábaya mimiz sulumana àtama ga zlam ga gənaw na. ²⁴ Ahay ge Melefit ya *Krist àhuriyu ni ti mis tələm do. Ahay ge Melefit ya mis tələm ni ti mazavu ga mələŋ *nḵəlatani ya a huḍ melefit bu ni ciliŋ. Krist àhuriyu ti a huḍ melefit vu ; ku nihi naŋ àbu eslini kè meleher ge Melefit ga məjənaki leli. ²⁵ Gəḍakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti ahuriyu a mələŋ *nḵəlatani ge Melefit ya mis tələm ni vu sak bələŋ a dəzani bu ; ahuriyu ti àna mimiz gayaŋ gayaŋani do. Ay Krist ti àgray nahkay ndo ; àvi ahàr gayaŋ ana Melefit sak kay

---

§ 9:20 Mahərana 24.8.

ndo. ²⁶ Nahkay do ni ti kwa ka mənǰəki ga duniya akal Krist acakay daliya sak kay, ay àgray nahkay ndo. Àcakay daliya ti sak bəlan, kələŋ gani amacakay va do ; àcakay ti ga madafakiani duniya ara andav wudak. Àra ti ga məvi ahàr gayan ana Melefit ti magudar zlam ge mis ni m̂ləbi va bi. ²⁷ Mis hihirikeni lu amət sak bəlan ciliŋ, kələŋ gani Melefit amagrafəŋa seriya. ²⁸ Nahkay day Krist àvi ahàr gayan ana Melefit ti sak bəlan ; àgray nahkay ti, ti Melefit m̂mbərfəŋa zlam magudarani ge mis a kay. Ay a vad nahan ti Krist amanğa. Amanğa ti azuhva zlam magudarani va do ; amanğa ti ga mahəŋgay ndam gayan ya tajəgay nan ni.

10

¹ *Divi ge Melefit ya M̂wiz àbəki ka wakita gayan ni ti mazavu ga zlam sulumani ya Melefit aməgri ana leli ni ; Divi gani àdəfiki zlam sulumani ge Melefit ni ana leli lala do. Adaba mam, kilevi təbu takoru kè meleher ge Melefit, tislifi zlam kilevi, təmbərəŋ day-day do ; ay zlam nday nani ya tagray ni ti èndeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni dek do. ² Tamal ti endeveriŋ ere ye ti Melefit awayay ni ti, akal təmbərəŋ mislifi zlam ana Melefit, adaba giri-giri ti ndam ya ti Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a ni ti akal təsər tigia njəlatana kè eri ge Melefit a àndava, zlam magudarani gatay àbi va bi. Ay təgray nahkay do ; təbu tislifi zlam kekileŋa. ³ Təbu tislifi zlam ana Melefit kilevi ti, agray ti təjalaki ahàr kilevi ka magudar zlam gatay, təsəra nday ndam magudar zlam kekileŋa. ⁴ Nahkay ti məsəra mimiz ga kokur akaba ga vugul ti àgray ti Melefit m̂mbərfəŋa zlam magudarani ge mis na kà tay a koksah.

⁵ Nahkay zla nahəma, ka ya ti *Krist àra a duniya va ni ti àhi ana Melefit ahkado :

« Zlam ge mis ya tisiḷḷək ni akaba sədaga gatay ya təgruk ni ti kawayay do, kàgra ti tiwi nu sawaḷ.

⁶ Zlam ge mis ya tisiḷḷək ahkay do ni ya teviyekək azuhva zlam magudarani gatay ni ti àbəlafuk do.

⁷ Nahkay nədəm : Bay Melefit goro, nu hi, nu ka ahàr divi, nakoru ti ga magray ere ye ti kawayay ni.

Bay ya ti tādəmki ma a huđ ga wakita gayak ni bu ni ti nu. * »

⁸ Ka mənjàki ga pakama hini ti àdəm : « Zlam ge mis ya tisiḷḷək ni, sədaga gatay ya təgruk ni, ahkay do ni zlam gatay ya teviyek azuhva zlam magudarani gatay ni ti kawayay do ; zlam nday nani ti tàbəlafuk do. » Ay mèsəra zlam nday nani đek ti tagray akada ge Melefit ya àhi ana tay grum e Divi gayaḷ bu ni. ⁹ Àdəm keti : « Nu hi, nu ka ahàr divi, nakoru ti ga magray ere ye ti kawayay ni. » Àdəm nahkay ti, adafaki zlam ya ti tàgri ana Melefit ahaslani ni ti ègia zlam masakana ; nihi ti ahàr àdəm tàgri zlam mūweni sawaḷ. ¹⁰ Nahkay ere ye ti Melefit àwayay ni ti Yezu Krist àgra : àvi ahàr gayaḷ ana Melefit sak bəlaḷ hūya. Àra àvia ahàr gayaḷ a nahkay ni ti leli mīgia ndam nǰəlatana ge Melefit a.

¹¹ Bay maḅgalabakabu mis akaba Melefit lu naḅ àbu ecik kəlavad, esliḅi zlam sak kay ana Melefit, esliḅi kəlavad nahkay. Ay zlam ya ti esliḅi ana Melefit ni èsliki magrani ti Melefit māmberfəḅa zlam magudarani ge mis ni kà tay a do simiteni. ¹² Ay Krist ti àgray akada gatay ni ndo : naḅ ti àvay ahàr gayaḷ sak bəlaḷ ti Melefit māmberfəḅa zlam magudarani ge mis ni kà tay a ; àra àva ti ànǰəhad digus kà ahar ga đaf ge Melefit a məlaḅ ga gəđakani bu ga kaḅgay-kaḅgayani. ¹³ Melefit àhi : « Ndam ezir gayak ti anabəhad

---

* 10:7 Limis 40.7-9.

tay kè meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.† » Nihi ti naŋ àbu ajəgay sarta gani nani. ¹⁴ Àva ahàr gayan a sak bəlan ti, àgray ti nday ya ti àhəngay tay ni ti tīgi ndam *njəlatani ge Melefit ga kanğay-kanğayani. Nahkay ti èndeveriŋa tawi ge Melefit ya awayay na dek.

¹⁵ *Məsuf Njəlatani day adəfiki ana leli zlam nday nani jiri edeŋi. Ere ye ti àdəm enjenjeni ni ti nihi :

¹⁶ « Bay Melefit àdəm :

“Pakama mūweni ya anəwəlkabu akaba gatay ka sarta gani nani ya amara ni ti nahkay hi : anagray ti təjalaki ahàr ke Divi goro kəlavad, amanjəhadiviyu ana tay a məbərur bu.” »

¹⁷ Àdəm keti :

« Zlam magudarani gatay ahkay do ni zlam gatay ya ti tàgray àbəlafu do ni ti anəjalaki ahàr do simiteni.‡ »

¹⁸ Nahkay ti Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a. Ègia nahkay ti ahàr àdəm təgri sədaga ana Melefit ti mēmbərfəŋa zlam magudarani nday nani kà tay a va do.

Məfəki ahàr ke Melefit, mahədafəŋiyu

¹⁹ Bəza ga mmawa, nahkay ti məsəra Melefit àvia divi ana leli ga mahədafəŋiyana kà gəvay a məlan gayan *njəlatani ni va. Divi gani nani ti àvia ana leli a azuhva mimiz ga Yezu ya àŋgəzaya ka ya ti *tədarfəŋ naŋ kà təndal ni. ²⁰ Divi gani nani ti divi mūweni, nday ya ti e divi gani nani bu ni ti təŋgət sifa. Divi gani nani ti Yezu àzləkiaba ana leli a. Ka ya ti àmətfəŋ kà təndal ni ti azana ga mahay ga məlan *njəlatani ge Melefit ni ègəzlehva : azana gani nani ti kala vu ga Yezu. Yezu

† 10:13 Mənjay Limis 110.1. ‡ 10:17 Zeremi 31.33-34.

àmət ti mis tâhəɖakfəŋjiyu kè Melefit : àmət nahkay ti ègúzlehkaba azana ya àcafəŋa mis ga mahəɖakfəŋjiyani kè Melefit a ni. ²¹ Naŋ ti Bay gəɖakani ya aŋgalabakabu ndam ge Melefit akaba Melefit ni. ²² Ègia nahkay ti mahəɖakumfəŋjiyu. Mahəɖakumfəŋjiyu ti àna huɖ bəlaŋ, məfumki ahàr geli ðek. Adaba Yezu àgray ti miǵia njəlatana, màjalay ahàr magədavani va do ; àbara leli àna yam njəlatana daya. ²³ Məsəra Melefit aməgri zlam sulumani ana leli ; məhumioru ma gani ana mis vay-vay, məmbrəŋ ba, adaba Bay ya ti àɖəm aməgri zlam nday nani ana leli ni ti Melefit ; naŋ ti àmbat ahàr ɖay-ɖay do. ²⁴ Ahàr àɖəm ku way way do e kidiŋ geli bu məfi ahàr ana maslaŋa nahaŋ, məvi njəɖa ana mis e kidiŋ geli bu ga mawayay mis ndahaŋ akaba ga məgri zlam sulumani ana mis. ²⁵ Məmbərəŋum macakalavani ba. Mis ndahaŋ ti təmbərəŋa, ay leli ti məgrum akada gatay ni ba. Kəsəruma vad ga Bay geli ya amara ni ènjia wudak, nahkay zla nahəma məmbərəŋum macakalavani ba ; ahàr àɖəm ku way way do e kidiŋ geli bu məvi njəɖa ana maslaŋa nahaŋ.

²⁶ Leli ti məsəra jiri ge Melefit ya àgri ana leli na. Nahkay tamal magudar zlam zakw nahəma, miṣliki məgri sədaga ana Melefit ti məmbərfəŋa zlam magudarani geli ni kè leli a va do. ²⁷ Tamal mis àgudara zlam a nahkay ti maslaŋa gani màgray aŋgwaz dal-dal, adaba Melefit amagrafəŋa seriya, aku gəɖakani aməzum tay akaba ndam ya təgəskabu ma ge Melefit va do ni ðek. ²⁸ Kəsəruma, tamal mis àgra zlam ya ti Melefit àcafəŋa mis ga magrana e *Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni bu na, mək mis cə mahkər tàgrakia sedi a ti takad naŋ huya, àsi cicihi ana mis do. ²⁹ Nahkay ti tamal mis àcəlkia ka Wur ge Melefit a, àzay naŋ akada zlam masakani ni ti Melefit amatraɓ naŋ do waw ? Amatraɓ naŋ ti dal-dal àtam ya atraɓ maslaŋa ya ti àgəskabu Divi gayaŋ do ni, adaba maslaŋa

gani nani ti ègia mis njelatani ge Melefit azuhva mimiz ga Yezu a, ay àmənjaləŋ ke mimiz gani nani akada zlam masakani sawaŋ. Àna mimiz gani nani ti Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli a, àdəm amahəŋgay leli àna naŋ. *Məsuf Njəlatani àgria *sulum ge Melefit ana maslaŋa gani nana, ay maslaŋa gani èndivia Məsuf Njəlatani na sawaŋ. ³⁰ Məsəra, Melefit àdəm : « Bay ya ti atraβvù mis, ahəŋgrivù zlam magudarani ana tay ni ti nu. » Àbu məbəkiani keti : « Bay Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam gayaŋ a. § » ³¹ Melefit ti naŋ Bay ga sifa : njəda gayaŋ àtam ga zlam ni dek. Tamal àgəsa mis a awayay matraβ naŋ ti maslaŋa gani amacakay daliya dal-dal, daliya nahaŋ àbi àtam daliya gani nani bi.

³² Sərumki ka sarta ya ti kicəm pakama ge Melefit enji, kəgəsumkabu ni. Ka sarta gani nani ti mis təgria daliya gərgəri kay ana kəli a, ay ti kəbesuma. ³³ Sarta ndahaŋ tindivia kəli a, təgria daliya ana kəli kə eri ge mis a dek ; sarta ndahaŋ kəvumia njəda ana mis ndahaŋ ya ti təcakay daliya akada nani na. ³⁴ Ndam ya təbiyu tay a daŋgay vu ni ti təsia cicihi ana kəli a, kəjənumkia tay a. Ka ya ti mis təhəlfəŋa zlam gekəli kə kəli a ni ti kəgəsumkabá àna məmərana, adaba kəsəruma, lekulum kəbum ana zlam sulumani àtam ya ti təhəlfəŋa kə kəli a ni. Zlam sulumani nday nani ti tanjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani. ³⁵ Nahkay zla nahəma, kəmbərəŋum məfumki ahər ke Melefit ba, adaba tamal kəmbərəŋum məfəki ahər do ni ti aməgri zlam sulumani kay ana kəli azuhva nani. ³⁶ Ere ye ti ahər àdəm kəgrum ni ti nahkay hi : zum njəda gekəli dek ga moroni kama kama. Tamal kəgrum nahkay ti akəgrum ere ye ti Melefit awayay ni, nahkay ti akəŋgətum ere ye ti Melefit àdəm aməvi ana kəli ni. ³⁷ Melefit àdəm : « Kama gəzit ti Bay ya ti ara ni amara, ènjia wudak.

---

§ 10:30 Mimbiki 32.35-36.

Sarta gani àbi kay va bi.

³⁸ Maslaṅa ya ti nàdəm naṅ jireni, afəku ahàr ni ti anəvi sifa.

Ay tamal maslaṅa gani àmbrəṅa nu a ti anəgəskabu naṅ va do.* »

³⁹ Ay leli ti leli ndam ya ti təmbrəṅ Melefit, tijji ni do. Leli ti ndam ya ti təfəki ahàr ke Melefit ni, nahkay Melefit amahəṅgay leli, aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana leli.

11

Məfəki ahàr ke Melefit

¹ Məfəki ahàr ke Melefit ti awayay adəmvaaba mam ? Tamal məfəki ahàr ke Melefit ti mèsəra leli məbu àna zlam ya ti Melefit àdəm aməvi ana leli ni àndava. Ku tamal mipi zlam nday nani faṅ do nəṅgu ni, mèsəra təbu edeḏiṅ edeḏiṅeni. ² Ndam ge Melefit ya ahaslani ni təfəkia ahàr a nahkay, mək Melefit àzləbay tay azuhva məfəki ahàr gatay ni.

³ Leli day məfəki ahàr ke Melefit. Mèsəra Melefit àgraya mələṅ na dek àna ma gayan ya àdəm na. Nahkay mèsəra zlam ya ti mipi ni ti Melefit àgraya àna zlam ya mipi do na.

⁴ Abel day əfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri sədaga ana Melefit àtam ga *Kayiṅ ya àgri ni àna sulumani. Abel àra àgra nahkay ti Melefit àzləbay naṅ azuhva sədaga gayan ni, àdəm naṅ ti mis jireni. Ku tamal Abel àməta nəṅgu ni, ku kani day naṅ àbu adəfiki məfəki ahàr ke Melefit ana leli.

⁵ *Enok day əfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti Melefit àzaba naṅ a duniya ba, àmət ndo. Naṅ àbi ka duniya va bi, adaba Melefit àzoya naṅ a gavəla. Ay ku ka ya ti Melefit àzoru naṅ faṅ ndo nəṅgu ni, Melefit àzləba

---

* 10:38 Habakuk 2.3-4.

naŋ a, àdəm naŋ mis sulumani. * ⁶ Tamal mis àfəki ahàr ke Melefit do ni ti Melefit àzləbay naŋ do, àdəm naŋ mis sulumani koksah. Adaba ku way way do awayay ahədakfəŋiyu kè Melefit nahəma, ahàr àdəm maslaŋa gani mǎfəki ahàr, mǎgəskabu Melefit naŋ àbu, mǎsər Melefit agri zlam sulumani ana nday ya ti tadəbay naŋ ni.

⁷ Nəwi day àfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti àgəsikia ma. Ka ya ti Melefit àdəfiki zlam ya ti àgravu faŋ ndo ni ti Nəwi àgraya *slalah ga yam a, təhuriyu akaba ndam ga huđ ahay gayaŋ, mək Melefit àhəŋgay tay. Nəwi àra àfəkia ahàr ke Melefit a nahkay ti, Melefit àdəm naŋ mis jireni ; nahkay ere ye ti Nəwi àgray ni ti adafaki ndam ga *duniya ti nday ndam jireni do.

⁸ Abraham day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti ka ya ti Melefit àzalay naŋ ni ti Abraham àgəsikia ma. Àsləka ka hađ gayaŋ a, òru ka hađ ya ti Melefit àdəm aməvi ni. Àsər mələŋ ya ti akoru ni do, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni òra. ⁹ Azuhva məfəki ahàr gayaŋ ni ti ànjəhad ka hađ ya ti Melefit àdəm aməvi ni, ay ànjəhad ti akada naŋ zal mirkwi : ànjəhad a ahay miviceni bu. Wur gayaŋ Izak, kələŋ gani wur huđ gayaŋ Zekup day tənjàhad a ahay miviceni bu akada gayaŋ ni : nday day Melefit àhi ana tay aməvi hađ ya ti àdəm aməvi ana Abraham ni ana tay. ¹⁰ Abraham ànjəhad a ahay miviceni bu ni ti adaba ahətay sarta ya ti atafəkad kəsa nahaŋ ni ; kəsa gani nani ti asak ga ahay gani mafəkadani lala. Àsər ahəmamam tələm ahay ga kəsa gani nani ti Melefit, amələmaya ahay nday nana ti naŋ gani daya.

¹¹ Sara day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti Melefit àgray ti mǎwi wur. Naŋ ti dəgəlani, medeweleni daya, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni Melefit àgray ti mǎwi wur ;

---

* 11:5 Məŋjay Məŋjəkiani 5.24.

àgray ti adaba Sara àgəskabá ere ye ti àdəm aməgri na amagray edefiŋ. ¹² Nahkay ti ku tamal Abraham naŋ bəlaŋ, naŋ medeweleni herem-herem nəngu ni, bəza huđ gayaŋ tiŋi kay. Nday kay akada boŋgur ya a huđ melefít bu ni, ahkay do ni akada wiyaŋ ga zalaka, tàcal koksah.

¹³ Mis nday nani dek ti təfəki ahàr ke Melefít, duk àbivoru ana kisim gatay təmbrəŋ məfəki ahàr gatay ni ndo. Ka ya ti təmət ni ti təŋgət zlam ge Melefít ya ti àdəm aməvi ana tay ni faŋ ndo ; təsəra zlam nday nani atələbu akada zlam ya ti tìpioru driŋ ni ciliŋ, mək təmərvi àna naŋ. Tədəm nday ndam mirkwi, kəsa gatay àbi a duniya bu bi. ¹⁴ Gatay ya ti tədəm nahkay ni ti adafaki nday təbu tajəgay had gatay gatayani. ¹⁵ Tamal təjalakia ahàr ka had gatay ya təmbərbiya na ti akal tìslikia maŋgona eslina. ¹⁶ Ay nihi ti tawayay had sulumani ya àtam ndahaŋ ni ; had sulumani nani ti e melefít bu. Nahkay ti Melefít awayay ti təzalay naŋ Bay Melefít gatay, təzalay naŋ nahkay ti àbələfəŋ dal-dal. Àslamalia kəsa sulumani ana tay a edefiŋ a.

¹⁷ Abraham àfəkia ahàr ke Melefít a. Nahkay ti àgəskabu misliŋi wur gayaŋ Izak. Melefít àhi məgray nahkay ti àhəlfəŋa eyə a, awayay ti Abraham mādafaki ahəmamam afəki ahàr ni. Izak ti wur ga Abraham naŋ bəlaŋ, nahaŋ àbi, Melefít àhi ana Abraham aməvi bəza huđ kay ti àna naŋ, ¹⁸ àdəm : « Akəŋgət bəza huđ gayak ti àna Izak.† » Ku tamal nahkay nəngu ni, Abraham àgəsikia ma ana Melefít a, ¹⁹ adaba àhi ana ahàr Melefít ti esliki mahəŋgaraba mis e kisim ba tata. Abraham àra àfəkia ahàr a nahkay ti Melefít àhəŋgri wur gayaŋ ni. Ge Melefít ya àhəŋgri wur ga Abraham ni ti adafaki ere ye ti amagravu kama kama ni.

---

† 11:18 Məŋjəkiani 21.12.

²⁰ Izak day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri *sulum ge Melefit ana ata Zekup nday ata Eseyu : àdəmki ma ka zlam ya amagrakivu ka tay ni.

²¹ Zekup day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri sulum ge Melefit ana bəza ge Zuzef cœeni. Àgri ana tay ti ka ya ti awayay endevertu ni ; àra àgria sulum ge Melefit ana tay a ti àjakvu àna aday, àhəngrioru ahàr a had ana Melefit. †

²² Zuzef day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àdəm ndam *Izireyel ataslaka ka had Ezip a. Àdəm ma gani nani ti ka sarta ya ti awayay endevertu ni ; àdəm ka ya ti ataslaka ni ti tãhela aslat gayaŋ a.

²³ Ata bəŋ ge Muwiz day tãfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti tãŋgah naŋ kiya mahkər. Tãŋgah ti adaba wur ni àbəlay ; *Farəŋ bay məgur had ni àdəm tãbazl bəza ga ndam Izireyel, ay ti tagrafəŋa aŋgwaz kà ma gana ndo.

²⁴ Muwiz day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ka ya ti ègia gədakana ni ti àwayay ti tãdəm naŋ wur ga wur ga Farəŋ ni va ba. ²⁵ Àwayay ti hojo tãgri daliya akada ya tãgri ana ndam Izireyel ndahaŋ ni ere gani ti amərvu àna zlam magudarani ni, adaba zlam magudarani ti avay məmərani gəzit ciliŋ. ²⁶ Àhi ana ahàr hojo tãgri daliya akada ya ti tãgri ana *Krist ni ere gani ti aŋgət elimeni ga had Ezip ni dek ni. Àjalaki ahàr ti ka zlam sulumani ge Melefit ya aməgri azuhva məfəki ahàr gayaŋ ni.

²⁷ Muwiz àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àslaka ka had Ezip a. Ku tamal bay ga had ni àzumkia bəruv a nəŋgu ni, àgrafəŋa aŋgwaz a ndo. Muwiz àmbrəŋ məfəki ahàr gayaŋ ni ndo, ègia akada èpia Bay Melefit, naŋ ya ti èpivu do na. ²⁸ Muwiz àra àfəkia ahàr ke Melefit nahkay ni ti àgray ti ndam Izireyel tãgray *Pak ye enjenjeni ni : tãbəki

† 11:21 Məŋjay Məŋjəkiani 47.31.

mimiz kà mahay gatay. Tàgray nahkay ti, ti *məslər ge Melefit ya àslərbiyu ga mabazl bəza meykweya ni ènjifiŋ kà bəza gatay ni ba.

²⁹ Ndam Izireyel təfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti tàsləkaba a Dəluv Ndizeni ni ba ; tàsləkaba ti akadā ka hađ mikuleni, yam àbi ka mələŋ gani bi. Ay ka ya ti ndam Ezip tawayay masləkabana ni ti yam ni àndaba tay a dek, tàməta.

³⁰ Azuhva məfəki ahàr ga ndam Izireyel ni ti gudu ga kəsa Zeriko àmbəđ. Àmbəđ ti adāba ndam Izireyel ni təfəkia ahàr ke Melefit a, tèveliŋa kəsa na vad adəskəla. ³¹ Rahap wal hala ni day əfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti a vad ya ti ndam Izireyel tábazl ndam ya ti təgəskabu ma ge Melefit do ni ti təkad naŋ ndo. Təkad naŋ ndo ni ti adāba əfia ahàr ana ndam Izireyel ya təsləroru tay ga məmənjiyu hađ na, adafaki tay ndo.

³² Nihi ti nəđəmkivu mam ? Sarta àbi ga mazlapakiani bələŋ àna bələŋ ka ata Zedeyoŋ, Barak, Samsoŋ, Zefte, Devit, Semiyel akaba ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ni bi. ³³ Nday nani dek ti təfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təyefiŋa kà ndam ga hađ ndahaŋ a, mis ndahaŋ təgrafəŋa seriya kə mis àna jiri a, mis ndahaŋ tìpia zlam sulumani ya Melefit adəm aməgri ana ndam gayaŋ na, mis ndahaŋ təkədfəŋva kà mazlahku a, tətama tay àna njəda, ³⁴ mis ndahaŋ tətəmfəŋa kà aku ya agəs zlam gədək-gədək na, ènjifiŋ kà tay ndo, mis ndahaŋ tətəmfəŋa kə mis ya ti tawayay tabazl tay àna maslalam a na. Ka ya ti njəda əfəŋ kà tay bi ni ti Melefit àvia njəda ana tay a ; ka ya ti təgray silik ni ti təgrafəŋa aŋgwaz kə mis ndahaŋ a ndo simiteni ; təgara ndam silik ga hađ ndahaŋ a kay. ³⁵ Wál ndahaŋ tìpia ndam gatay ya təmət, təŋgaba e kisim ba na.

Ay mis ndahaŋ ti ni ndam ezir gatay tægria daliya kay ana tay a, tàməta àna naŋ a ; tamal mis nday nani tàmbrəŋa məfəki ahàr gatay ke Melefit a ni ti akal ndam ezir ni tàmbrəŋa tay a, ay tàmbrəŋ məfəki ahàr gatay ni ndo, adaba tawayay sifa mūweni ya Melefit aməvi ana tay ni, təḍəm sifa gani nani àtam sifa ya a duniya bu ni. ³⁶ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təcaka daliya gərgəri a kay : mis təyefiŋa kà tay a ; təzləba tay àna kurupu a ; təwəla tay àna jejirbi a ; təbiya tay a daŋgay va ; ³⁷ tizligia tay àna akur a, tàməta àna naŋ a ; təkəlkaba tay àna si a ; tàbazla tay àna maslalam a. Mis ndahaŋ ti ni təsawaday satat, təkakabu ambəl ga təmbak ahkay do ni ga awak. Zlam ahəci tay, mis tægria daliya ana tay a kay, tàmənjələŋ kà tay akada nday kərá. ³⁸ Nday ti tèdevu satat a huḍ gili bu akaba a həma bu ; tənjàhad a ahuzl bu ahkay do ni e evid bu. Nday ti mis sulumani, giri-giri akal tənjàhad a mələŋ sulumani ya àtam duniya hini àna sulumani ni bu.

³⁹ Mis nday nani dek ti Melefit àzləba tay a, àḍəm nday ndam gayaŋ sulumani adaba təfəkia ahàr a. Ay tənğət zlam sulumani ge Melefit ya àḍəm aməvi ana ndam gayaŋ ni ndo. ⁴⁰ Tənğət ndo ni ti adaba Melefit awayay mendeveriŋ tūwi gayaŋ ya agri ana mis dek ni ka ahar bəlaŋ. Àslamalia zlam sulumani ana leli a, àtam zlam sulumani ya ti təḍəm aməvi ana tay ni ; nahkay awayay ti nday day tənğət zlam sulumani gani nani ka sarta ya ti leli aməŋət ni.

12

Məmbərəŋ məfəki ahàr ka Yezu ba

¹ Ègia ndam nday nani dek təfəkia ahàr ke Melefit a, kala təbu akaba leli, təḍəfiki divi ana leli nahəma, məmbərəŋ zlam ya ti acafəŋa leli ga moroni kama kama na dek. Məmbərəŋ magudar zlam daya, adaba magudar

zlam ti agəs leli akada ga adak ya agəs azana ni. Ahàr àdəm mâcuhwaki ke divi ya ti Melefit àdfiki ana leli ni, màmbrəŋ ba. ² Məmənjumlahoruru ka Yezu. Àvi divi ana leli ga mäfəki ahàr ke Melefit ti naŋ ; Bay ya ti èndeveriŋ tūwi ge Melefit ya agri ana leli ni ti naŋ gani daya. Àgəskabá ti *tâdarfəŋ naŋ kà təndal, àjalaki ahàr ke mimili gani ndo simiteni ; àjalaki ahàr ti ka məmərani ge Melefit ya aməvi ni. Melefit ti naŋ àbu manjəhadani e kürsi gayaŋ bu, agur zlam dek ; nihi ti Yezu naŋ digusa kà ahar ga daf gayaŋ a mələŋ ga gəđakani bu.

³ Jalumki ahàr ka Yezu. Naŋ ti ndam magudar zlam təgria daliya kay, ay ti èbesa. Tamal kajalumki ahàr ti ahar amadəgafəŋa kə küli a do, akamətabum do. ⁴ Lekulum kəbum kəkadumfəŋva kà zlam magudarana, ay kekileŋa ku mis bəlaŋ e kidiŋ geküli bu tekeđi àmət azuhva kadvu nani faŋ ndo timey. ⁵ Jalumki ahàr ka pakama ge Melefit ya àhi ana küli, avi njəda ana küli akada ga bəŋ ga bəza ya ahi ma ana bəza gayaŋ ni ; ma gani nani ti nahkay hi :

« Wur goro, tamal Bay Melefit atrađ kur,
awayay ti kəsər zlam ti, gəskabu ;
ka ya ti aləguk ni ti ahar àdəgafuka ba.

⁶ Adaba maslaŋa ya ti Bay Melefit awayay naŋ ni ti atrađ naŋ, awayay ti məsər zlam.

Maslaŋa ya ti Bay Melefit agəskabu naŋ,
àdəm naŋ wur gayaŋ ni ti azləb naŋ.* »

⁷ Nahkay tamal kacakum daliya ti, səruruki Melefit naŋ àbu atrađ küli ti kəsəruruki zlam ; afi ahàr ana küli akada ga bəŋ ga bəza ya afi ahàr ana bəza gayaŋ ni. Wur ya ti bəŋani àtrađ naŋ do ni ti àbu waw ? ⁸ Bəza ge Melefit dek ti Melefit atrađ tay ; ay tamal Melefit àtrađ küli do ni ti adafaki lekulum bəza gayaŋ do, lekulum bəza məva.

---

* 12:6 Gozogul 3.11-12.

⁹ Nədəm nahəma, ata bəŋ geli ya ka hađ ni tətəraβa leli a, leli ti ni mīciikia ma ana tay a. Ègia nahkay ti ahàr àđəm mīciiki ma ana Bəŋ geli ya a huđ melefít bu ni àtam ya ti mīciiki ma ana ata bəŋ geli ya ka hađ ni. Adaba tamal magray nahkay ti aməŋgət *sifa ya àndav đay-đay do ni. ¹⁰ Ata bəŋ geli ni tətəraβ leli ti ga sarta βal. Təgray nahkay ti təhi ana ahàr tawayay məđəfikí divi sulumani ana leli. Ay Bəŋ geli ya huđ melefít bu ni ti ni atraβ leli ti ga məjənaki leli ededīŋ ededīŋeni, awayay ti mīgi njələta akada gayəŋ ni. ¹¹ Ku way way do ka sarta ya ti tətəraβ naŋ ni ti ahàr ahəli, àmərvi do. Ay kələŋ gani maslaŋa ya ti tətəraβa naŋ a, àcaha zlam àna naŋ a ni ti ègi zal jiri, araŋa àhəli ahàr va do.

Manjəhad ga ndam ga Yezu

¹² Nahkay zla nahəma, ahar àdəgafəŋa kè kəli a ba, zum njəda gekəli dek ga moroni kama kama. ¹³ Dəgum ndileβa, kəzum divi mađəŋgwani ba. Tamal kəgrum nahkay ti maslaŋa ya ti asak awər naŋ ejigədəsley ni emigi zal dərə do, amaŋgaba.

¹⁴ Ere ye ti ahàr àđəm kəgrum kələvad ni ti nihi : Njəhadum àna sulumani akaba mis dek. Zum njəda gekəli dek ti kənjəhadum kələvad ndam *njələtani ge Melefít. Maslaŋa ya ti ànjəhad njələta do ni ti emipi Bay geli đay-đay do. ¹⁵ Bumvu slimi ti maslaŋa àmbrəŋ məgəskabu *sulum ge Melefít ya agra ni ba. Maslaŋa ya ti agudar zlam e kidīŋ gekəli bu nahkay ni ti naŋ akada ga məwəl ya afətaya e dīni bu na. Ku way way do ègi nahkay ba, adaba tamal ègia nahkay ti emizibi mis ndahaŋ kay, etigi akada gayəŋ ni. ¹⁶ Maslaŋa àgray hala e kidīŋ gekəli bu ba. Maslaŋa àmbrəŋ ere ye ti Melefít awayay ni akada ge Eseyu ya àmbrəŋa ni ba. Naŋ ti meykweya, akal bəŋani agra sulum ge Melefít azuhva nani, ay sulum gani

nani ti Eseyu àzay akada zlam masakani, àzurfəŋ zlam afa ga wur ga məŋani sak bəlaŋ ka duwa gani ciliŋ. †
 17 Kəsəruma, kələŋ gani àwayay ti bəŋani mægri sulum gani, ay bəŋani àgri ndo. Ku ètəwi mitəweni nəŋgu ni bəŋani àmbatkaba majalay ahàr a ndo, àgri ndo.

18 Lekulum kəbum kahədakumfəŋiyu kè Melefit ti gərgəri akaba ga ndam ya ahaslani kà həma *Sinayi ni. Eslini ti tàhədakfəŋiya kà zlam ya tɪnjifiŋ na, kà aku a, kà mələŋ ziŋ-ziŋena, kà maklaɓasl didiliŋena, kà bəlgadaŋ a.

19 Eslini ti ticia mahənday ge mezlelim a, akaba dəŋgu ge Melefit ya àhənday na. Tàra ticia dəŋgu ge Melefit na ti tàgra aŋgwaz a, təɗəm àhikivu ma ana tay ku bəlaŋ va ba.

20 Adaba təhi ana tay : « Ku tamal zlam ga gənwaw ènjifiŋa kà həma na nəŋgu ni, tɪzligi àna akur, təkad. ‡ » Ma gani nani ti àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal. 21 Ku Məwiz day ere ye ti àgravu eslini ni dek àsia aŋgwaz a dal-dal, àɗəm : « Nəgəgər, bəruv atukaba. § »

22 Ay lekulum kəbum kahədakumfəŋiyu kè Melefit ti akada gatay ni do. Kahədakumfəŋiyu ti kà həma *Siyon, kà kəsa ge Melefit Bay ga sifa ni, kəsa nani ti Zeruzalem ya e melefit bu ni. Kahədakumfəŋiyu ti kà *məslər ge Melefit dal-dalani, tàcalvu do simiteni, təcakalavu ga magray wuməri ni. 23 Kahədakumfəŋiyu ti kà ndam ge Melefit macakalavani. Nday dek ti Melefit àɗəm nday meykweya gayan, slimi gatay àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ya a huɗ melefit bu ni. Kahədakumfəŋiyu ti kà Bay Melefit, naŋ ya ti agraŋa seriya kè mis a dek ni. Kahədakumfəŋiyu ti kà ndam gayan ya àɗəm nday ndam jireni ni ; mis nday nani ti Melefit èndeveriŋa təwi gayan ya agra ana tay na dek àndava. 24 Kahədakumfəŋiyu ti kà

---

† 12:16 Məŋjay Məŋjəkiani 25.29-34. ‡ 12:20 Mahərana 19.12-13. § 12:21 Mimbiki 9.19.

Yezu, naŋ ya ti àgray ti Melefit awəlkabu pakama mūweni akaba ge mis ni. Kahədakumfəŋiyu ti azuhva mimiz gayaŋ ya ègəcəki ke kəli ni. Mimiz ga Yezu ti adafaki zlam sulumani, mimiz gani nani ti akada ga Abel ni do.

²⁵ Bumvu slimi, ahàr àdɛm ku way way do àmbrəŋ məbi slimi ana pakama ga Bay ya ti ahi ma ni ba. Ahaslani ti təhəŋgria ma ge Melefit ana mis a ; nday ya ti təhəŋgri ma gani nani ana mis ni ti nday ka haɗ, ay ti mis ndahaŋ təgəskabu ma gani nani ndo, nahkay ti Melefit àtraɓa tay a. Ay nihi ti Bay ya ti ahi ma ana leli ni ti naŋ a huɗ melefit bu. Nahkay tamal leli məgəskabu ma gayaŋ ni do ni ti amatraɓ leli dal-dal do waw ? ²⁶ Ka ya ti Melefit àzlapay ahaslani ni ti haɗ àdaday azuhva dəŋgu gayaŋ ya àhənday ni. Ay nihi ti àdɛm nahkay hi : « Sak bəlaŋ keti anagraŋ ti haɗ mādadaŋ ; ay amadaɗay ti haɗ ciliŋ do, huɗ melefit amadaɗay daya.* » ²⁷ Àdɛm « Sak bəlaŋ keti » nahkay ti, adafaki zlam ya ti Melefit àgraya tay a, tɛdadaŋ ni ti atambatvu, atələbi va bi. Melefit amagraŋ nahkay ti, awayay ti zlam ya ti atəgəjəni ni ti zlam ya ti tɛdadaŋ va do ni ciliŋ.

²⁸ Nahkay məlaŋ sulumani ya ti Melefit aməvi ana leli ni ti amadaɗay do. Ègia nahkay ti məgrumi səsi dal-dal ! Məgrumi səsi ti nahkay hi : məzləbum naŋ akada gayaŋ ya awayay ni, məhəŋgrumioru ahàr a haɗ, məgəsumiki ma daya. ²⁹ Adaba Melefit geli ti naŋ aku ya azum zlam dek ni.

13

Magray ere ye ti Melefit awayay ni

¹ Ègia lekulum kà məŋ gekəli ti kəmbərəŋum mawaya-vani e kidiŋ gekəli bu ba. ² Kəmbərəŋum məgəskabu ndam mirkwi ba daya ; mis ndahaŋ ka ya ti təgəskabu mirkwi ni

---

* 12:26 Aze 2.6.

ti tægəskabá *məslər ge Melefit a, ay tægəskabu ti ka məsər gatay do. ³ Jalumki ahàr ka ndam danğay akada lekulum day kəbum akaba tay a danğay bu. Jalumki ahàr ka ndam ya ti mis təgri daliya ana tay ni akada təgri ti ana kuli, adaba lekulum day mis.

⁴ Nawayay ti mis dek tægəskabu ma ge Melefit ya àdəmki ka məhəlvani ata wal ata zal ni ; ndam ya ti təhəlvə àndava ni ti təgray mesuwəhvu ba. Adaba Bay Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ya ti tagray mesuwəhvu ahkay do ni tagray hala na.

⁵ A manjəhad gekuli bu ni ti ku way way do àjalaki ahàr ka mawayay sinğə ba ; zlam ya ti naŋ àbu àna naŋ ni ti məmərvi àna naŋ, àdəbay zlam ndahaŋ ba. Adaba Melefit Melefiteni àdəm àna ma gayaŋ :

« Day-day anəmrəŋ kur do, anasləkafuka do.* »

⁶ Nahkay ti ku way way do e kidin geli bu mazy njəda, mādəm :

« Bay ya ti ajənaki nu ni ti Bay Melefit ;
nahkay ere ye ti aməsu aŋgwaz ni ti àbi ;
mis hihirikeni esliki məgru mam ?† »

⁷ Jalumki ahàr ka gəđákani gekuli, nday ya ti təhi ma ge Melefit ana kuli enjenjeni ni. Jalumki ahàr ka manjəhad gatay, ahəmamam təfəki ahàr ke Melefit duk àbiviya ana kisim gatay ni. Lekulum day fumki ahàr ke Melefit akada gatay ni. ⁸ Yezu *Krist ti àmbatvu do. Kani ti naŋ àbu akada ye eweni ni, amələbu nahkay ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁹ Mis ndahaŋ təbu təcəhi zlam kay ana kuli gərgəri akaba ya kəcəhum ni, tawayay tijinğia kuli ke divi a, ay ti kəgəsumiki pakama gatay ni ana tay ba. Təcəhi zlam ndahaŋ àki ka zlam məzumani ana mis, ay ti ere ye ti avi njəda ana mis ni ti *sulum ge Melefit ya agra ana tay

* 13:5 Mənjay Mimbiki 31.6, 8 ; Zezəwi 1.5. † 13:6 Limis 118.6.

ni, do ni ti zlam məzumani do. Zlam gani nani ti àjənaki ndam ya tэгəskabá ma gana ni do.

¹⁰ Ndam ya tэгri təwi ana Melefit a ahay gayaŋ bu ni ti təbu tahəpəɗ zlam ndahaŋ ya tislifi ana Melefit, tēviyekni ni. Leli day məbu ana mələŋ *meviyekiki zlam ana Melefit, ay nday ya ti tislifi zlam ana Melefit akada ya ahaslani ni ti tislifi məzum zlam ya təvi ana Melefit ka mələŋ geli ni koksah. † ¹¹ Ti Melefit māmberfəŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a nahəma, ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tislifi zlam, mək gəɗakani gatay ahuriyu àna mimiz gani a mələŋ *njəlatani ni vu. Tàra tislifi zlam na ana Melefit a nahkay ni ti tasləkaba àna kisim gana a kəsa gatay ni ba, takoru àna naŋ a dala vu, teviyek. ¹² Àgrakivu ka Yezu day nahkay. Təsləkaba àna naŋ a kəsa ba, tòru təkad naŋ ti a dala bu. Àwayay nahkay ti, ti ndam gayaŋ tigi njəlatani azuhva mimiz gayaŋ ya àŋgəzaya ni. ¹³ Təkad naŋ a dala bu ni ti təbəkia mimili a ; ahàr àɗəm məgəskabu ti təbəkia mimili gani nani ke leli daya. Nahkay ti məsləkumaba a kəsa ni ba, mədəgum a dala vu ka mələŋ gayaŋ ya naŋ àvu ni. ¹⁴ Adaba ahalay a duniya bu ni ti leli məbi àna kəsa ya anjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani ni bi. Nahkay ti məɗəbay kəsa mūweni ya ti Melefit aməvi ana leli ni. ¹⁵ Àna njəɗa ga Yezu ti ahàr àɗəm məgrumi sədaga ana Melefit kəlavad ; sədaga gani nani ti mazləbani geli ya mazləbay naŋ ni. Ka ya ti mazləbay Melefit ni ti məɗəm naŋ gəɗakani kə meleher ge mis ɗək. ¹⁶ Ahàr àɗəm kəgrumi zlam sulumani ana mis ndahaŋ, kəvumi zlam gekəli ana tay ga məjənaki

---

† 13:10 Mis ndahaŋ təɗəm zlam ya təvi ana Melefit ka mələŋ meviyekiki zlam ana Melefit geli ni ti ɗaf ge Melefit. Mis ndahaŋ ti ni təɗəm nani ti kisim ga Yezu ya àmətfəŋ kà təndal ni. Ay a huɗ gani bu ni ti ma cūeni nday nani ti ma bəlaŋ.

tay : jalumki ahàr, kèmbbrənjum ba. Zlam nday nani ti akada ga sədaga ya məgri ana Melefit ni ; sədaga gani nani ti àbəlafəŋ dal-dal.

¹⁷ Gəsumiki ma ana gəđákani ya təcəhi ma ge Melefit ana kəli ni, grum ere ye ti təhi ana kəli grum ni, adaba təbu təfi ahàr ana kəli ti kənjəhadum àna sulumani kè eri ge Melefit ; Melefit emihindifiŋa manjəhad gekəli ni kà tay a. Tamal kəgəsumikia ma ana tay a ti atəmərvu, nahkay do ni ti manjəhad gekəli ni aməhəli ahàr ana tay. Ay tamal àhəlia ahàr ana tay a ti ajənaki kəli aw ?

¹⁸ Həŋgalumi Melefit ana leli kəlavad. Məsəra, məgudar zlam ndo, mawayay magray zlam sulumani kəlavad. ¹⁹ Ere ye ti nawayay dal-dal ni ti nihi : həŋgalumu Melefit ti məvu divi ga moroni afa gekəli ke weceweceni.

*Bay ya ti àbək*i pakama ni ahəŋgalay Melefit

²⁰ Melefit ti agray ti mis tənəhadkabu àna sulumani, àhəŋgaraba Bay geli Yezu e kisim ba. Yezu ti bay mahətay zlam gəđákani, àmət azuhva leli, leli təmbəmbak gayəŋ ; àna mimiz gayəŋ ni ti Melefit *àwəlkabu pakama gayəŋ akaba geli ga kəŋgay-kəŋgayani. ²¹ Nahkay ti nahəŋgalay Melefit ti məvi njəda gayəŋ ana kəli ti təwi gekəli ya kəgrum ni dek mənja sulumani, ti kəgrum ere ye ti awayay ni. Nahəŋgalay nəŋ ti leli dek məgray ere ye ti àbəlafəŋ ni àna njəda ga Yezu *Krist. Yezu Krist ti mis dek təzləbay nəŋ ga kəŋgay-kəŋgayani. Aya nahkay.

Mendeveriŋ ga pakama

²² Bəza ga mmawa, nahəŋgalay kəli gəsumkabá ma goro na, adaba nəbiki ana kəli ti ga məvi njəda ana kəli. Ma goro ni ti kay do, gəzit nahkay timey ! ²³ Nəhi ana kəli nahəma, təfaya wur ga mən geli Timote a dəŋgay ba. Tamal àra afa goro a weceweci ti amarakaboru afa gekəli ga məmənjiyu kəli.

²⁴ Grumi sa geli ana gəđákani gekəli dek akaba ana ndam ge Melefit ndahaŋ ni dek. Bəza ga məŋ geli ndam Itali ni təgria sa ana kəli a.

²⁵ Melefit məgri sulum gayaŋ ana kəli dek ti.

Ma Mūweni Sulumani ge Melefit
New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

